

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä, eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä. Laeilla annettaisiin ne mainittuja menettelyjä koskevia Euroopan parlamentin ja neuvoston antamia asetuksia täydentävät kansalliset säännökset, joita asetuksissa edellytetään.

Toimivalta tutkia asetuksissa säädetyissä menettelyissä esitettyjä vaatimuksia keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeuteen.

Eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä määrättävät oikeudenkäyntikulut määräytyisivät samoin perustein kuin riidattomien yksipuolisten tuomioiden oikeuden-

käyntikulut. Laissa säädettäisiin myös maksamismääräysmenettelyssä jo perittyjen oikeudenkäyntimaksujen huomioon ottamisesta perittäessä oikeudenkäyntimaksua myöhemmin vireille saatetun samaa asiaa koskevasta riita-asian käsittelystä.

Asetuksissa säädetyissä menettelyissä annettuihin ratkaisuihin sovellettaisiin riita-asioiden oikeudenkäyntimaksuihin sovellettavia säännöksiä. Tästä säädettäisiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 Johdanto ja nykytila	3
2 Asetusten pääasiallinen sisältö.....	4
2.1 Asetus eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä.....	4
Kohde ja soveltamisala.....	4
Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely	5
Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa	13
Loppusäännökset	16
2.2 Asetus eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta	17
Johdanto	17
Eurooppalainen maksamismääräysmenettely.....	17
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	29
4 Esityksen vaikutukset.....	30
5 Asian valmistelu.....	30
6 Riippuvuus muista esityksestä	30
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	31
1 Lakiehdotusten perustelut	31
1.1 Laki eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä	31
1.2 Laki eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä	36
1.3 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta	39
2 Voimaantulo.....	40
LAKIEHDOTUKSET	41
1. Laki eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä	41
2. Laki eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä.....	42
3. Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta.....	44
LIITE	45
RINNAKKAISTEKSTIT	45
3. Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta.....	45

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto ja nykytila

Euroopan yhteisössä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa riita-asioissa sääntelee 1 päivänä maaliskuuta 2002 voimaan tullut tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 eli *Bryssel I asetus*. Bryssel I asetuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio pannaan toisessa jäsenvaltiossa täytäntöön niin sanotun eksekvatuurimenettelyn jälkeen. Tämä tarkoittaa, että tunnustettava ja täytäntöönpantava tuomio on julistettava täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanokelpoiseksi ennen sen täytäntöönpanoa.

Bryssel I asetuksen mukaista eksekvatuurimenettelyä on pidetty tuomioiden tehokkaan vastavuoroisen tunnustamisen esteenä. Viime vuosina onkin hyväksytty kolme asetusta, joiden tarkoituksena on muun muassa mahdollistaa toisen jäsenvaltion tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa ilman täytäntöönpanoa edeltävää eksekvatuurimenettelyä.

Asetuksista ensimmäisenä hyväksyttiin 21 päivänä huhtikuuta 2004 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 805/2004 riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta. Sanotussa asetuksessa säädetään, että tietyt riitauttamattomia vaatimuksia koskevat tuomiot, tuomioistuimessa tehdyt sovinnot ja viralliset asiakirjat, jotka täyttävät oikeudenkäyntimenettelylle asetuksessa säädettyt vähimmäisvaatimukset ja on tuomioistuinvaltiossa vahvistettu eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi, on pantava toisessa jäsenvaltiossa täytäntöön suoraan ilman edeltävää eksekvatuurimenettelyä. Asetus ei siten sisällä suoraan tuomioistuimissa sovellettavia oikeudenkäyntimenettelyä koskevia säännöksiä, vaan tuomioon johtava menettely perustuu kokonaan kansalliseen lakiin. Jotta kansalliselle tuomiolle

voidaan antaa eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen asema, kansallisen menettelyn tulee täyttää asetuksessa säädetty tietyt vähimmäisvaatimukset.

Asetusta eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta on sovellettu 21 päivästä lokakuuta 2005 alkaen. Suomessa asetusta täydentävä laki riitauttamattomia vaatimuksia koskevasta eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta (825/2005) on tullut voimaan samanaikaisesti asetuksen kanssa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1896/2006 eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta hyväksyttiin 12 päivänä joulukuuta 2006. Asetuksessa perustetaan eurooppalainen maksamismääräysmenettely riitauttamattomien rahasaatavien velkomiseen. Asetus sisältää menettelysäännökset, joita kyseisessä velkomismenettelyssä kaikissa jäsenvaltioissa noudatetaan. Asetuksessa eksekvatuurimenettelyn korvaa se, että maksamismääräys on annettu asetuksen mukaisessa menettelyssä, jolloin maksamismääräys on täytäntöönpanokelpoinen kaikissa jäsenvaltioissa. Asetuksen soveltaminen täysmittaisesti aloitetaan 12 päivästä joulukuuta 2008.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 861/2007 eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä hyväksyttiin 11 päivänä heinäkuuta 2007. Asetus sisältää säännökset vähäisiin, enintään 2 000 euron arvoisiin vaatimuksiin sovellettavasta oikeudenkäyntimenettelystä. Säännökset tulevat noudatettaviksi kaikissa jäsenvaltioissa ja eksekvatuurimenettelyn korvaa myös tämän asetuksen osalta se, että tuomio on annettu asetuksen mukaisessa menettelyssä. Menettelyssä annettu tuomio on suoraan täytäntöönpanokelpoinen kaikissa jäsenvaltioissa. Vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen soveltaminen aloitetaan 1 päivästä tammikuuta 2009.

Kaikki edellä mainitut asetukset ovat valinnaisia, joten ne eivät estä jäsenvaltioiden kansallisten menettelyjen käyttämistä eivätkä

muiden yhteisön lainsäädännön mukaisten menettelyjen käyttämistä.

Eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ja vähäisistä vaatimuksista annettujen asetusten menettelysäännökset eivät ole tyhjentävät, vaan molempien asetusten osalta periaatteena on, että kansallista lainsäädäntöä sovelletaan siltä osin kuin asetus ei sisällä säännöksiä. Asetusten sisältämien erityispiirteiden vuoksi niiden soveltaminen käytännössä edellyttää asetuksia täydentävän kansallisen lain säätämistä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus on yhteisön oikeuden mukaisesti voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetusta ei yleensä saa kirjoittaa uudestaan eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön. Asetus voi kuitenkin edellyttää täydentäviä kansallisia säännöksiä.

Eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä annetun asetuksen ja vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen mukainen menettely perustuu osittain asetusten säännöksiin ja osittain kansalliseen lainsäädäntöön. Täydentävien säännösten tarpeellisuuden arvioimiseksi on selvitettävä, miten asetuksissa säädetyt menettelyä koskevat säännökset sijoittuvat Suomen oikeudelliseen ympäristöön. Asetusten säännösten tulkinta jää kuitenkin lain soveltajan tehtäväksi.

2 Asetusten pääasiallinen sisältö

2.1 Asetus eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä

Kohde ja soveltamisala

Asetuksen ensimmäinen luku sisältää säännökset asetuksen kohteesta ja soveltamisalasta. Asetuksen *1 artiklassa* säädetään asetuksen kohteesta. Asetuksella perustetaan eurooppalainen menettely vähäisiä vaatimuksia varten, jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa vähäisiä vaatimuksia koskevia oikeudenkäyntejä valtion rajat ylittävissä asioissa sekä alentaa kuluja.

Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely on asianosaisten käytettävissä vaihtoehtona jäsenvaltioiden kansalli-

sessä lainsäädännössä säädetyille menettelyille. Asetuksella poistetaan lisäksi eksekvaaturimenettely. Tämä tarkoittaa, että asetuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano eivät edellytä, että tuomio julistetaan täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanokelpoiseksi.

Asetuksen *2 artiklassa* määritetään asetuksen soveltamisala. Artiklan mukaan asetusta sovelletaan valtion rajat ylittäviin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään, jos vaatimuksen arvo ilman korkoja, kuluja ja kustannuksia on enintään 2 000 euroa ajankohtana, jolloin vaatimuslomake saapuu toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Vaatimus voi olla myös muussa valuutassa kuin euroina edellyttäen, että se euromääräisenä ei ole yli 2 000 euroa. Asetusta sovelletaan myös muihin kuin rahamääräisiin saattaviin. Vaatimuksen peruste voi siis olla esimerkiksi jokin esine, jonka arvo on enintään 2 000 euroa.

Asetuksen yleiseen soveltamisalaan säädetty poikkeukset ovat pääosin samat kuin Bryssel I asetuksessa. Vähäisiä vaatimuksia koskeva asetus sisältää kuitenkin myös uusia soveltamisalan rajoituksia. Bryssel I asetukselta poiketen asetusta ei myöskään sovelleta asioihin, jotka koskevat työoikeutta, elatusvelvollisuutta tai yksityisyyden ja henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksia. Kiinteän omaisuuden vuokraamisen osalta soveltamisalaan kuuluvat vain rahalliset vaatimukset.

Asetusta ei sovelleta suhteessa Tanskaan.

Asetuksen *3 artiklassa* määritellään valtion rajat ylittävä asia. Sekä eurooppalaisesta maksamismääräyksestä annettu asetus että vähäisistä vaatimuksista annettu asetus sisältävät soveltamisalan rajoituksen, jonka mukaan niitä sovelletaan vain rajat ylittäviin asioihin. Rajaus perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 65 artiklaan, joka mahdollistaa oikeudellisen yhteistyön yksityisoikeudellisissa asioissa vain siltä osin kuin kyse on asioista, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli. Lisäksi 65 artikla rajoittaa yhteistyön asioihin, joissa yhteistyö on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.

Asetuksessa valtion rajat ylittävällä asialla tarkoitetaan asiaa, jossa vähintään yhdellä asianosaisella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka tuomioistuimen käsiteltäväksi asia on saatettu. Kotipaikka määritetään Bryssel I asetuksen 59 ja 60 artiklan mukaisesti. Se, onko kyseessä valtion rajat ylittävä asia, määräytyy sen ajankohdan mukaisesti, jona vaatimuslomake saapuu toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Asetusta voidaan näin ollen soveltaa vain, jos asia saatetaan jonkin jäsenvaltion tuomioistuimeen ja jollakin asianosaisella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa. Liittymä muuhun valtioon kuin jäsenvaltioon ei mahdollista asetuksen soveltamista.

Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely

Asetuksen toinen luku sisältää vähäisiin vaatimuksiin sovellettavat menettelysäännökset. Menettelysäännökset ovat suoraan sovellettavissa kaikissa jäsenvaltioissa ja ovat näin ollen kaikissa jäsenvaltioissa samat. Asetuksen 19 artiklan mukaan, jos asetuksen säännöksistä ei muuta johdu, eurooppalaiseen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaan menettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa lainsäädäntöä, jossa menettely toteutetaan. Näin ollen niiltä osin kuin asetus ei sisällä säännöksiä, jokaisen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö antaa menettelylle omia ominaispiirteitään.

Asetuksen 4 artiklassa säädetään menettelyn aloittamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan kantaja aloittaa eurooppalaisen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavan menettelyn täyttämällä liitteen I mukaisen vakiomuotoisen vaatimuslomakkeen A ja toimittamalla sen toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Vaatimuslomake A sisältää kymmenen täytettävää kohtaa, jotka koskevat tuomioistuinta, kantajaa, vastaajaa, tuomioistuimen toimivaltaa, asian valtion rajat ylittävää luonnetta, pankkiyhteystietoja, vaatimusta, yksityiskohtaisia tietoja vaatimuksesta, tuomiota koskevaa todistusta sekä päiväystä ja allekirjoitusta. Jokaisen täytettävän kohdan alussa on ohjeita lomakkeen täyttämiseksi. Ohjeisiin on koottu

koko asetuksen sisältö, joten lomake on periaatteessa täytettävissä asetukseen perehtymättä.

Vaatimuslomake toimitetaan asiassa toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta määräytyy Bryssel I asetuksen mukaan. Kuten edellä on todettu, vaatimuslomakkeeseen A sisältyy erillinen kohta, johon kantajan tulee ilmoittaa, millä perusteella se katsoo tuomioistuimen olevan toimivaltainen. Lomakkeessa valmiina on useita vaihtoehtoja, joihin tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta voi perustua. Vaihtoehtoja keskeisin on vastaajan kotipaikka. Tuomioistuimen kansallinen toimivalta määräytyy kulloinkin kysymyksessä olevan jäsenvaltion tuomioistuimen toimivaltaa koskevien säännösten nojalla.

Lomake voidaan toimittaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle joko suoraan tai postitse tai käyttämällä muuta sellaista toimitustapaa, kuten faksia tai sähköpostia, joka hyväksytään siinä jäsenvaltiossa, jossa menettely aloitetaan. Jäsenvaltioiden on 2 kohdan mukaan ilmoitettava komissiolle hyväksymänsä lomakkeiden toimitustavat ja komissio saattaa tiedot julkisesti saataville.

Suomessa laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) mahdollistaa oikeudenkäyntiasiakirjojen toimittamisen suomalaisen tuomioistuimeen sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä. Tällä tarkoitetaan asiakirjojen toimittamista telekopiota tai telepalvelua käyttäen. Telepalvelulla tarkoitetaan sähköistä lomaketta, sähköpostia tai käyttöoikeutta sähköiseen tietojärjestelmään. Lisäksi laki mahdollistaa asiakirjojen toimittamisen käyttäen muuta sähköiseen tekniikkaan perustuvaa menetelmää, jossa tieto välittyy langatonta siirtotietä tai kaapelia pitkin, ei kuitenkaan puhelua. Suomen tarkoituksena on antaa komissiolle ilmoitus, jonka mukaan lomake voidaan toimittaa toimivaltaiseen suomalaisen tuomioistuimeen suoraan, postitse, telekopiolla tai sähköpostilla siten kuin siitä säädetään laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa. Asetuksen soveltaminen ei tältä osin edellyttäisi täydentävää lainsäädäntöä.

Vaatimuslomakkeessa on myös mainittava vaatimuksen tueksi esitetyt todisteet ja sen mukana on tarvittaessa toimitettava asiaan

liittyvät asiakirjatodisteet. Vaikka todiste on ilmoitettava ja tarvittaessa toimitettava jo menettelyn aloittamisen yhteydessä, säännös ei kuitenkaan estä kantajaa tarvittaessa toimittamasta lisätodisteita menettelyn aikana. Koska asiakirjatodisteet on toimitettava tuomioistuimelle vain tarvittaessa, niitä ei pääsääntöisesti tarvitse liittää lomakkeeseen. Samaa periaatetta sovelletaan vastaajan antamaan vastaukseen.

Jos vaatimus ei kuulu asetuksen soveltamisalaan, tuomioistuimen tulee artiklan 3 kohdan mukaan ilmoittaa tästä kantajalle. Jos kantaja ei peruuta vaatimustaan, tuomioistuin käsittelee sen siinä jäsenvaltiossa sovellettavan oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään. Suomessa asian käsittelyä jatkettaisiin oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä. Suomen laissa ei ole säännöksiä asetuksen mukaisesta siirtomenettelystä. Siirtomenettelyn käyttöönottoaminen edellyttäisi tämän vuoksi täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Jos tuomioistuin katsoo, että kantajan antamat tiedot ovat riittämättömät tai eivät ole tarpeeksi selkeitä tai että vaatimuslomaketta ei ole täytetty asianmukaisesti, sen tulee artiklan 4 kohdan mukaan antaa kantajalle tilaisuus täydentää tai oikaista vaatimuslomaketta taikka toimittaa tuomioistuimen pyytämiä lisätietoja tai asiakirjoja taikka peruuttaa vaatimus sen määräämässä ajassa, ellei vaatimus ole selvästi perusteeton tai ellei hakemusta voida ottaa tutkittavaksi. Tähän tarkoitukseen tuomioistuimen on käytettävä liitteen mukaista vakiolomaketta B.

Vakiolomakkeessa B tuomioistuin ilmoittaa tuomioistuimen, kantajan ja vastaajan tiedot sekä lisäksi ilmoittaa, mitkä kantajan vaatimuksen kohdista on täydennettävä tai oikaistava.

Asetuksen mukaan sekä selvästi perusteeton vaatimus että hakemus, joka ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, jätetään tutkimatta. Myös silloin, kun kantaja ei täydennä tai oikaise vaatimuslomaketta tuomioistuimen asettamassa määrääjässä, hakemus jätetään tutkimatta.

Asetuksen johdanto-osan 13 kappaleen mukaan vaatimuksen hylkäämisen yhteydessä käsite selvästi perusteeton ja hakemuksen

hylkäämisen yhteydessä käsite jätettävä tutkimatta olisi määritettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suomessa käsitteiden sisältö tulee siten määritellä oikeudenkäymiskaaren mukaisesti. Huomiota voidaan kiinnittää siihen, että muun muassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 6 §:n nojalla selvästi perusteeton vaatimus on heti hylättävä tuomiolla, kun taas asetuksen mukaan selvästi perusteeton vaatimus jätetään tutkimatta.

Jäsenvaltioiden on artiklan mukaan varmistettava, että vaatimuslomake on saatavilla kaikissa tuomioistuimissa, joissa on mahdollista aloittaa eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely.

Asetuksen 5 artiklassa säädetään menettelyn kulusta. Eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely on lähtökohteisesti kirjallinen. Asetus mahdollistaa kuitenkin myös suullisen käsittelyn järjestämisen. Suullisen käsittelyn järjestämistä koskevat keskeiset säännökset sisältyvät 5 artiklan 1 kohtaan. Tuomioistuimen on järjestettävä suullinen käsittely, jos se katsoo sen olevan tarpeellista tai jos asianosainen sitä pyytää. Tuomioistuin voi evätä tällaisen pyynnön, jos se katsoo asian olosuhteet huomioon ottaen, että suullinen käsittely ei selvästi ole tarpeellinen asian käsittelemiseksi oikeudenmukaisella tavalla. Pynnön epääminen on perusteltava kirjallisesti. Pynnön epäävään päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Päätökseen saa hakea muutosta pääasian yhteydessä.

Kun tuomioistuin on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn vaatimuslomakkeen, sen on 5 artiklan 2 kohdan mukaan täytettävä liitteen III mukaisessa vakiomuotoisessa vastauslomakkeessa C oleva I osa. Tuomioistuimen täytettävä osa sisältää vain asian perustiedot, kuten kantajan, vastaajan ja tuomioistuimen nimet, vaatimuksen sekä asian numeron.

Vastaajalle on asetuksen 13 artiklan mukaisesti annettava tiedoksi jäljennös vaatimuslomakkeesta ja mahdollisista asiakirjatodisteista sekä edellä mainitulla tavalla täytetty vastauslomake. Tuomioistuimen on toimitettava nämä asiakirjat vastaajalle tiedoksianttaviksi 14 päivän kuluessa asianmukaisesti täytetyn vaatimuslomakkeen vastaanottamisesta. Tämä tarkoittaa, että tuomioistuimen

on sanotun määräajan puitteissa ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakirjojen tiedoksiantamiseksi, esimerkiksi toimittamalla ne eteenpäin haastemiehelle tai antamalla ne kansliahenkilökuntaan kuuluvalla virkamiehelle lähetettäväksi postitse vastaajalle vastaanottodistusta vastaan.

Vastaajan on 5 artiklan 3 kohdan mukaan annettava vastauksensa 30 päivän kuluessa vaatimus- ja vastauslomakkeiden tiedoksiannosta täyttämällä vakiomuotoisessa vastauslomakkeessa C oleva II osa, liittämällä lomakkeeseen tarvittaessa kaikki asiaankuuluvat asiakirjatodisteet ja palauttamalla se tuomioistuimeen tai vastaamalla muulla tarkoituksenmukaisella tavalla kuin vastauslomaketta käyttämällä.

Lomakkeen C osassa II vastaajan tulisi täyttää kohdat, joissa tiedustellaan, myöntääkö hän vaatimuksen; jos hän ei hyväksy vaatimusta, onko hänellä todisteita; haluaako hän suullisen käsittelyn sekä vaatiiko hän oikeudenkäyntikuluja korvattavaksi. Vastaaja voi ilmoittaa vastauksessaan myös muita tietoja. Kuten edellä on todettu, asetus sallii vastauksen antamisen muulla tavalla lomaketta käyttämättä. Vastauksen antamisen yhteydessä vastaajan tulee myös ilmoittaa haluaako hän tehdä vastavaatimuksen. Vastavaatimukset tulee esittää lomakkeella A eli vaatimuslomakkeella. Asetuksen mukaisella vastavaatimuksella tarkoitetaan samaa kuin Suomessa vastakanteella.

Kantajalle on 5 artiklan 4 kohdan mukaan lähetettävä jäljennös vastaajan vastauksesta ja mahdollisista asiakirjatodisteista 14 päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuin on ottanut vastauksen vastaan. Asetuksessa on käytetty käsitettä antaa tiedoksi silloin kun kyse on muodollisesta tiedoksiannosta. Jos ei ole tarvetta muodolliseen tiedoksiantoon ei ole, asetuksessa on käytetty pelkästään käsitettä lähettää. Esimerkiksi lähetettäessä asiakirjoja kantajalle muodollista tiedoksiantoa ei ole pääsääntöisesti katsottu tarpeelliseksi.

Jos vastaaja väittää vastauksessaan, että muun kuin rahamääräisen vaatimuksen arvo ylittää 2 000 euroa, tuomioistuimen on artiklan 5 kohdan mukaan päätettävä 30 päivän kuluessa vastauksen lähettämisestä kantajalle, kuuluuko vaatimus tämän asetuksen soveltamisalaan. Tähän päätökseen ei saa hakea

muutosta muuta kuin pääasian yhteydessä. Asetus ei sisällä säännöksiä siitä, miten menettely jatkuu tuomioistuimen todetessa, ettei vaatimus kuulu asetuksen soveltamisalaan.

Artiklan 6 kohta sisältää vastavaatimuksia eli vastakannetta koskevia säännöksiä. Mahdolliset vakiolomaketta A käyttäen esitetyt vastavaatimukset ja niihin liittyvät mahdolliset asiakirjatodisteet on annettava säännöksen mukaan tiedoksi kantajalle 13 artiklan mukaisesti. Tuomioistuimen on artiklan 2 kohtaa vastaavalla tavalla toimitettava asiakirjat tiedoksiannettaviksi kantajalle 14 päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuin on ne vastaanottanut. Jos asiakirja on annettava tiedoksi muussa kuin tuomioistuinjäsenvaltiossa sovelletaan oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltiossa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa (tiedoksiantoasetus) annettua asetusta (EY) N:o 1348/2000. Kantajan on vastattava vastavaatimuksiin 30 päivän kuluessa tiedoksiannosta.

Käsitteellä vastavaatimus tarkoitetaan Bryssel I asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti sellaista vastavaatimusta, joka perustuu samaan sopimukseen tai seikkaan kuin päävaatimus. Asetuksen johdanto-osan 17 kappaleessa mainitaan erikseen, ettei vastaajan vetoamista kuittausoikeuteen olisi pidettävä vastavaatimuksena. Kuittausväite voitaneen näin ollen tutkia normaalisti.

Jos vastavaatimus ylittää 2 artiklan 1 kohdassa säädetyn enimmäismäärän, vaatimusta ja vastavaatimusta ei käsitellä eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä, vaan ne käsitellään artiklan 7 kohdan mukaan sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään. Vastavaatimuksiin sovelletaan 2 ja 4 artiklaa sekä 5 artiklan 3, 4 ja 5 kohtaa soveltuvin osin. Tämä tarkoittaa, että 3 artiklan valtion rajat ylittävyttä koskevaa vaatimusta ei sovelleta vastavaatimuksiin. Täysin selvänä ei kuitenkaan voida pitää sitä, missä menettelyssä asia käsitellään, jos vastavaatimus kuuluu 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin asioihin, jotka eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan. Artiklan 7 kohdan säännösten perusteella näyttäisi kuitenkin siltä, että myös tällaisessa tilanteessa asia siirrettäisiin käsiteltäväksi sen jä-

senvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään.

Asetuksen *6 artiklassa* säädetään menettelyssä käytettävistä kielistä. Sen 1 kohdan mukaan vaatimuslomake, vastaus, mahdollinen vastavaatimus, mahdollinen vastavaatimukseen annettu vastaus ja mahdollinen kuvaus asiaankuuluvista asiakirjatodisteista on toimitettava tuomioistuimen käyttämällä kielellä tai jollakin niistä.

Asetukseen liittyvissä vakiomuotoisissa vaatimuslomakkeissa A ja vastauslomakkeissa C on ohjeet siitä, millä asetuksen vaatimalla kielellä lomakkeet on täytettävä. Tuomioistuimen täydennys- ja oikaisuopyyntönä käytettävä lomake B sisältää erityisen kohdan sen ilmoittamiselle, että vaatimuslomakkeessa käytetty kieli on ollut väärä ja että vaatimuslomake tulee täyttää tuomioistuimen ilmoittamalla kielellä.

Jos tuomioistuimen vastaanottama muu kuin artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on laadittu jollakin muulla kuin oikeudenkäyntikielillä, tuomioistuin voi artiklan 2 kohdan mukaan vaatia asiakirjasta käännöksen ainoastaan, jos käännös näyttää olevan tarpeen asian ratkaisemiseksi.

Artiklan 3 kohta sisältää säännöksiä siitä, milloin asianosainen voi tiedoksiannettavan asiakirjan kielen perusteella kieltäytyä vastaanottamasta sitä. Vastaanottamisesta voi asetuksen johdanto-osassa todetun mukaisesti kieltäytyä joko tiedoksiannon yhteydessä tai palauttamalla asiakirja viikon kuluessa. Asetuksen mukaan tuomioistuimen on tällöin ilmoitettava kieltäytymisestä toiselle asianosaiselle, jotta tämä toimittaisi asiakirjasta käännöksen. Säännöksen sisältö vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston (EY) N:o 1393/2007 oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta antaman asetuksen 8 artiklan 1 kohdan säännöstä. Edellä sanottu asetus korvaa nykyisen jäsenvaltioiden välistä tiedoksiantoa koskevan asetuksen tullessaan sovellettavaksi 13 päivästä marraskuuta 2008.

Asetuksen *7 artikla* sisältää säännökset menettelyn päättämisestä ja erityisesti siihen

liittyvistä määräajoista. Tuomioistuimen on artiklan 1 kohdan mukaan annettava tuomio 30 päivän kuluessa siitä, kun se on saanut vastaajan kantajan vaatimuksen johdosta määräajassa esittämän vastauksen tai vastaavasti kantajan vastaajan vastavaatimuksen johdosta määräajassa esittämän vastauksen. Tuomioistuin voi tuomion antamisen sijaan sanotun 30 päivän määräajan kuluessa a) kehottaa asianosaisia antamaan vaatimusta koskevia lisätietoja määräajassa, joka on enintään 30 päivää; tai b) vastaanottaa todisteet 9 artiklan mukaisesti; tai c) kutsua asianosaiset suulliseen käsittelyyn, joka toimitetaan 30 päivän kuluessa kutsusta.

Artiklan 2 kohdan mukaan tuomioistuimen on annettava tuomio 30 päivän kuluessa suullisesta käsittelystä tai siitä, kun se on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot. Tuomio on annettava tiedoksi asianosaisille siten kuin 13 artiklassa säädetään. Oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 13 §:n mukaan tuomiota ei anneta asianosaisille tiedoksi, vaan tuomion jäljennös on asianosaisten saatavana käräjäoikeuden kansliassa. Koska asetuksen 13 artiklassa ei säädetä siitä, kuka huolehtii eurooppalaisessa vähäisten vaatimusten menettelyssä annetun tuomion tiedoksiannosta, tuomio annetaan asianosaisille tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Säännöksen soveltaminen ei edellyttäisi täydentävää lainsäädäntöä.

Jos tuomioistuin ei ole saanut kyseessä olevalta asianosaiselta vastausta 5 artiklan 3 tai 6 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa, tuomioistuimen on artiklan 3 kohdan mukaan annettava vaatimusta tai vastavaatimusta koskeva tuomio. Vastaajan passiivisuuden johdosta annettava tuomio on rinnastettavissa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun yksipuoliseen tuomioon eikä säännöksen soveltaminen siten edellyttäisi täydentävää lainsäädäntöä.

Asetuksen *8 artikla* sisältää säännökset suullisen käsittelyn toimittamisesta. Artiklan mukaan tuomioistuin voi järjestää suullisen käsittelyn videoneuvotteluna tai käyttäen muuta viestintätekniikkaa, jos siihen on tekniset valmiudet. Artiklan soveltamisalaan voidaan katsoa kuuluvan myös todisteiden

vastaanottaminen, mutta siitä sisältyy myös erityissäännös 9 artiklaan.

Asetuksen johdanto-osan 20 kappaleen mukaan jäsenvaltioiden olisi kannustettava nykyaikaisen viestintätekniikan käyttöä suullisten käsittelyjen ja todistelun vastaanottamisen yhteydessä, jos tämä on sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaista, jossa tuomioistuimien sijaitsee.

Suomessa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 d § mahdollistaa valmisteluistunnon pitämisen myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puheyhteys keskenään. Menettely on mahdollinen, jos se on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen 19 §:ssä säädettyjen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi tarkoitukseenmukaista. Oikeudenkäymiskaaren mukaan asetuksen suulliseen käsittelyyn rinnastuvaa pääkäsittelyä ei kuitenkaan voida pitää viestintätekniikkaa käyttäen.

Asetuksen suullisen käsittelyn toimittamista koskeva säännös ei edellytä kansallisen lainsäädännön olemassaoloa, toisin kuin johdanto-osan edellä mainittu teksti. Artiklan mukaan ainoana edellytyksenä viestintätekniikan käyttämiselle suullisessa käsittelyssä ovat tekniset valmiudet. Asetus antanee näin ollen suomalaiselle tuomioistuimelle mahdollisuuden harkintansa mukaan toimittaa asetuksessa tarkoitettuja suullisia käsittelyjä esimerkiksi videoneuvotteluna.

Eurooppalaisen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavan menettelyn osalta voitaneen katsoa, että 8 artiklan säännöstä on erityisesti tarkoitettu tilanteisiin, joissa osapuolet ovat eri jäsenvaltioissa, sillä asetuksen 3 artiklan mukaan tämä on yksi asetuksen soveltamisen edellytys. Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 d §:ää ei ole säädetty sellaisia tilanteita varten, joissa yksi asianosaisista on toisessa valtiossa. Asetus mahdollistaa kuitenkin menettelyn käytön myös näissä tilanteissa.

Asetuksen 9 artikla sisältää säännökset todistelun vastaanottamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomioistuin päättää todisteiden vastaanottamistavoista ja tarvittavan todistelun laajuudesta sallittuja todisteita koskevien sääntöjen mukaisesti. Tuomioistuin voi hyväksyä todisteiden esittämisen todistajien,

asiantuntijoiden tai asianosaisten antamina kirjallisina lausumina. Lisäksi se voi hyväksyä todisteiden esittämisen videoneuvottelun avulla tai käyttäen muuta viestintätekniikkaa, jos siihen on tekniset valmiudet.

Suomessa tuomioistuin ei lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:n mukaan saa käyttää todisteena yksityisluontoista kertomusta, jonka joku on vireille pannut tai alkavan oikeudenkäynnin varalta kirjallisesti antanut. Säännöksen tarkoituksena on turvata suullisen todistelun välittömyys. Säännös mahdollistaa kuitenkin kertomuksen antamisen kirjallisena, jos tuomioistuin sen erityisestä syystä sallii tai jos muualla laissa niin säädetään. Asiantuntijalausuntojen antaminen kirjallisesti vastaa oikeudenkäymiskaaren periaatteita.

Asetuksen johdanto-osan 20 kappaleen lausuma siitä, että jäsenvaltioiden olisi kannustettava nykyaikaisen viestintätekniikan käyttöä suullisten käsittelyjen ja todistelun vastaanottamisen yhteydessä, jos tämä on sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaista, jossa tuomioistuin sijaitsee, koskee 8 artiklan lisäksi myös 9 artiklaa.

Myös Suomessa on oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 a §:n mukaan mahdollista riita-asiassa kuulla todistajaa ja muuta todistelutarkoituksessa kuultavaa henkilöä pääkäsittelyssä ilman, että hän on henkilökohtaisesti läsnä käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Asetuksessa rajoitetaan tuomioistuimen oikeutta ottaa vastaan asiantuntijalausuntoja ja suullisia todisteita. Artiklan 2 kohdan mukaan tuomioistuin voi ottaa vastaan sanottuja todisteita ainoastaan, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseksi. Päättäessään tästä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon asiasta aiheutuvat kustannukset. Artiklan 3 kohdan mukaan tuomioistuimen on käytettävä yksinkertaisinta ja edullisinta todisteiden vastaanottamistapaa.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 a §:ää ei sovelleta tilanteisiin, joissa todistaja on ulkomailla. Ulkomailla olevan todistajan osalta EU:n jäsenvaltioiden välinen sääntely sisältyy todisteiden vastaanottoa koskevaan asetukseen (neuvoston asetus (EY) N:o

1206/2001 jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa). Vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen säännöstä ei kuitenkaan ole rajoitettu sovellettavaksi vain tilanteissa, joissa todistaja on toisessa jäsenvaltiossa. Asetuksen 9 artiklan säännöstä voitane näin ollen soveltaa sekä tilanteisiin, joissa todistaja tai muu todistelutarkoituksessa kuultava henkilö on Suomessa että tilanteisiin, joissa todistaja on toisessa jäsenvaltiossa.

Asetuksen 10 artikla sisältää säännökset asianosaisten edustamisesta. Artiklan mukaan asianajajan tai muun lakimiehen käyttäminen ei ole pakollista. Asetuksen säännös vastaa oikeudenkäymiskaaren 15 luvun sisältöä, jonka mukaan oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajan turvautuminen ei ole pakollista. Artikla mahdollistaa vastaavasti sen, että suomalaisen, joka laittaa vireille asetuksen mukaisen menettelyn toisessa jäsenvaltiossa, ei ole pakko käyttää asiassa asianajajaa tai lakimiestä.

Asetuksen 11 artiklassa säädetään asianosaisten avustamisesta lomakkeiden täyttämässä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sanottua apua on saatavilla.

Suomessa asianosaiset voivat saada oikeusapua valtion varoin oikeusapulaissa (257/2002) säädetyn edellytyksin. Laki täyttää neuvoston direktiivin 2003/8/EY oikeus-suojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset asettamat vaatimukset.

Asetuksen 12 artiklassa säädetään tuomioistuimen tehtävästä. Artiklan mukaan tuomioistuin ei saa velvoittaa asianosaisia esittämään vaatimusta koskevaa oikeudellista arviointia. Tuomioistuimen on myös tarpeen mukaan tiedotettava asianosaisille menettelyllisistä kysymyksistä. Lisäksi tuomioistuimen on pyrittävä sovintoratkaisuun asianosaisten välillä silloin, kun se on tarkoituksenmukaisinta.

Artiklan säännökset oikeudellisen arvioinnin esittämisestä vastaavat oikeudenkäymiskaaren periaatteita, joita ilmentää oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 3 §:n 1 momentti, jonka mukaan näyttö siitä, mitä laki säättää, ei

ole tarpeellista. Myös menettelyllisistä kysymyksistä tiedottaminen vastaa oikeudenkäymiskaaren periaatteita, kuten oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 18 §:ssä säädetään. Sovinnon aikaansaamisen osalta asetuksen tavoitteet vastaavat oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 26 §:n sisältöä.

Asiakirjojen tiedoksiannosta säädetään asetuksen 13 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan asiakirjat on annettava tiedoksi postitse saantitodistusta vastaan, ja saantitodistuksesta on käytävä ilmi vastaanottopäivämäärä. Jos asiakirjojen tiedoksianto edellä sanotulla tavalla ei ole mahdollista, ne voidaan antaa tiedoksi millä tahansa eurooppalaisesta täytäntönnäpanoperusteesta annetun asetuksen 13 tai 14 artiklassa säädetyllä tavalla.

Koska asetuksen tarkoittama menettely soveltuu ainoastaan valtion rajat ylittäviin asioihin, säännös tarkoittaa käytännössä tiedoksiantoa sekä tuomioistuinvaltiossa että toiseen jäsenvaltioon. Siltä osin kun asetus ei sisällä nimenomaisia säännöksiä tiedoksiantotavoista, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Tiedoksianto toteutetaan ensisijaisesti saantitodistuksella siten kuin oikeudenkäymiskaaren säädetään. Toissijaisesti tiedoksianto tulee toteuttaa niillä oikeudenkäymiskaaren mukaisilla tiedoksiantotavoilla, joista säädetään eurooppalaisesta täytäntönnäpanoperusteesta annetun asetuksen 13 tai 14 artiklassa.

Lähes kaikki oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säännellyt tiedoksiantotavat ovat eurooppalaisesta täytäntönnäpanoperusteesta annetun asetuksen 13 tai 14 artiklan vähimmäisvaatimusten mukaiset. Ainoastaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukainen kuulutustiedoksianto ei täytä asetuksen vähimmäisvaatimuksia.

Asetuksen 14 artikla sisältää määräaikoja koskevat säännökset. Jos tuomioistuin asettaa määräajan, asianosaiselle on ilmoitettava määräajan noudattamatta jättämisen seurauksista. Tuomioistuin voi poikkeustapauksissa pidentää 4 artiklan 4 kohdassa, 5 artiklan 3 ja 6 kohdassa sekä 7 artiklan 1 kohdassa säädettyjä määräaikoja, jos se on tarpeen asianosaisten oikeuksien turvaamiseksi. Jos tuomioistuin ei poikkeustapauksessa voi noudattaa sille 5 artiklan 2 – 6 kohdassa sekä 7 artiklassa säädettyjä määräaikoja, sen on toteu-

tettava näissä säännöksissä edellytetyt toimet mahdollisimman pian.

Asetuksella pyritään yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan vähäisiä vaatimuksia koskevia oikeudenkäyntejä valtion rajat ylittävissä asioissa. Tuomioistuimen olisi näin ollen ratkaistava asia mahdollisimman pian myös silloin, kun asetuksessa ei säädetä menettelyn yksittäisessä vaiheessa noudatettavasta määräajasta.

Asetukseen liittyvissä vakiolomakkeissa on otettu huomioon artiklan säännökset siten, että lomakkeissa B ja C, joissa pyydetään asianosaisen toimenpiteitä, ilmoitetaan mitkä ovat seuraukset, jos lomakkeiden pyyntöihin ei vastata.

Asetuksen 15 artiklassa säädetään menettelyssä annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomio on täytäntöönpanokelpoinen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Täytäntöönpano ei näin ollen edellytä, että tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Vakuuden asettamista ei säännöksen mukaan vaadita.

Ulosottokaaren (705/2007) mukaisessa järjestelmässä ilman hakijan vakuutta pannaan täytäntöön lainvoimainen tuomio, eikä vastaaja voi vakuudella estää täytäntöönpanoa. Ilman vakuutta pannaan täytäntöön myös lainvoimaa vailla oleva yksipuolinen tuomio. Jollei muualla laissa toisin säädetä, lainvoimaa vailla oleva tuomio pannaan muutoksenhaun estämättä täytäntöön niin kuin ulosottokaaren 2 luvun 5 – 12 §:ssä säädetään. Luvun 5 §:n mukaan myös lainvoimaa vailla oleva käräjäoikeuden tuomio, jossa on asetettu maksuvelvoite, saadaan panna täytäntöön ilman hakijan vakuutta. Täytäntöönpano kuitenkin estyy, jos velallinen asettaa vakuuden.

Asetus edellyttää, ettei eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettujen lainvoimaa vailla olevien tuomioiden täytäntöönpano edellytä hakijan vakuutta. Asetuksessa ei lausuta velallisen mahdollisuudesta torjua täytäntöönpano asettamalla vakuus. Näin ollen ulosottokaaren säännösten voidaan katsoa täydentävän asetuksen säännöksiä tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta siten kuin asetuksen 19 artiklassa säädetään. Asetuksen mukaisessa menettelyssä annettujen tuomioiden täytän-

töönpano voidaan siten suorittaa ulosottokaaren säännösten mukaisesti.

Kuten edellä on todettu, asetusta sovelletaan myös muihin kuin rahamääräisiin saataviin, kuten irtainta omaisuutta koskeviin vaatimuksiin. Ulosottokaaren 2 luvun 7 §:n mukaan lainvoimaa vailla oleva irtaimen omaisuuden luovutusvelvoitetta koskeva käräjäoikeuden tuomio saadaan panna täytäntöön pääsääntöisesti vain, jos hakija asettaa vakuuden. Säännös kuitenkin mahdollistaa täytäntöönpanon ilman vakuuden asettamista, jos ulosottomies hakijan pyynnöstä varmistaa omaisuuden säilymisen. Asetuksen mukaan vakuuden asettamista ei näidenkään tuomioiden osalta voida vaatia. Asetus ei kuitenkaan estä täytäntöönpanoa siten, että ulosottomies varmistaa omaisuuden säilymisen. Lainvoimaa vailla oleva tuomio, joka koskee muuta kuin rahamääräistä saatava, olisi näin täytäntöön pantavissa siten kuin ulosottokaaren 2 luvun 7 §:n viimeisessä virkkeessä säädetään.

Asetuksen 15 artiklaa sovelletaan sekä tilanteisiin, joissa tuomiovaltio on sama kuin täytäntöönpanovaltio, että tilanteisiin, joissa tuomiovaltio on eri kuin täytäntöönpanovaltio. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa asetuksessa tarkoitettussa menettelyssä annettu tuomio pannaan Suomessa täytäntöön ulosottokaaren säännösten mukaisesti siten kuin edellä on selostettu. Asetuksen täytäntöönpanoa koskeva III luku ei sitä vastoin koske tilanteita, joissa täytäntöönpanovaltio on sama kuin tuomiovaltio, lukuun ottamatta täytäntöönpanon keskeyttämistä ja rajoittamista koskevaa 23 artiklaa.

Asetuksen 16 artiklassa säädetään oikeudenkäyntikuluista. Säännöksen mukaan hävinnyt asianosainen vastaa oikeudenkäyntikuluista. Tuomioistuimen ei kuitenkaan tule määrätä voittaneelle asianosaiselle korvausta kuluista, jotka ovat tarpeettomia tai suhteettomia vaatimukseen nähden. Esimerkiksi asianajajan tai muun lakimiehen käyttämisestä aiheutuneet kulut tai asiakirjojen tiedoksiantosta tai kääntämisestä aiheutuneet kulut tulisi määrätä hävinneen asianosaisen korvattaviksi ainoastaan, jos ne ovat olleet kohtuullisia suhteessa vaatimuksen arvoon taikka tarpeellisia.

Asetuksen johdanto-osassa todetaan, että oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu olisi

tehtävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset ratkaistaan näin ollen oikeudenkäymiskaaren 21 luvun säännösten mukaisesti, edellyttäen, etteivät sanotut säännökset ole ristiriidassa asetuksen oikeudenkäyntikuluja koskevan säännöksen kanssa.

Asetuksen 17 artiklassa säädetään muutoksenhausta. Jäsenvaltioiden on artiklan 1 kohdan mukaan ilmoitettava komissiolle, voidaan eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuun tuomioon niiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaan hakea muutosta ja minkä määräajan kuluessa muutoksenhaku on tehtävä. Komissio saattaa nämä tiedot julkisesti saataville. Asetuksen johdanto-osan mukaan asetuksessa tarkoitettuihin muutoksenhakekeinoihin olisi kuuluttava kaikki muutoksenhakekeinot, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaan mahdollisia.

Suomessa muutosta eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuun tuomioon voitaisiin hakea siten kuin muutoksenhausta käräjäoikeudesta hovioikeuteen ja hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen oikeudenkäymiskaaressa säädetään. Menettelyssä annettuihin yksipuolisiin tuomioihin voitaisiin hakea takaisinsaantia oikeudenkäymiskaaressa säädettyssä menettelyssä. Lainvoiman saaneisiin tuomioihin voidaan lisäksi hakea muutosta siten kuin ylimääräisestä muutoksenhausta oikeudenkäymiskaaressa säädetään.

Artiklan mukaan muutoksenhakumenettelyihin sovelletaan oikeudenkäyntikuluja koskevaa 16 artiklaa.

Asetuksen 18 artiklassa säädetään vähimmäisvaatimuksista tuomion uudelleen tutkimiseksi. Artiklan mukaan vastaajalla on tiettyissä tilanteissa oikeus pyytää eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetun tuomion uudelleen tutkimista tuomion antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Säännöstä sovelletaan tilanteissa, joissa tuomio on annettu vastaajan passiivisuuden johdosta.

Jos vaatimuslomake tai kutsu saapua suulliseen käsittelyyn on annettu tiedoksi eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen 14 artiklan mukaisella taval-

la, johon ei liity henkilökohtaista vastaanototodistusta, ja tiedoksianto ei vastaajasta riippumattomista syistä ole suoritettu riittävän ajoissa siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, vastaaja voi pyytää tuomion uudelleen tutkimista. Myös tilanteessa, jossa vastaaja ei ole voinut vastustaa vaatimusta ylivoimaisen esteen tai hänestä riippumattomien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, hän voi pyytää tuomion uudelleen tutkimista. Uudelleen tutkiminen edellyttää lisäksi, että vastaaja molemmissa tapauksissa toimii viipymättä.

Artiklassa säädetään vähimmäisvaatimuksista. Säännös ei siten rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta sallia tuomion uudelleen tutkiminen edellä mainittuja väljemmin ehdoin. Suomessa velallisen passiivisuudesta seuraa yksipuolinen tuomio. Yksipuoliseen tuomioon voidaan hakea takaisinsaantia 30 päivän kuluessa siitä lukein, kun takaisinsaannin hakija todisteellisesti on saanut tiedon yksipuolisesta tuomiosta. Oikeudenkäymiskaaren takaisinsaantia koskevat säännökset mahdollistavat siten yksipuolisen tuomion uudelleen tutkimisen laajemmin kuin 18 artikla edellyttää. Oikeudenkäymiskaaren mukaan vastaajan käytössä ovat myös 31 luvun ylimääräiset muutoksenhakekeinot.

Artiklan 2 kohdan mukaan eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio jää pysyväksi, jos tuomioistuin hylkää uudelleen tutkimista koskevan pyynnön sillä perusteella, että uudelleen tutkimiselle ei ole 1 kohdan mukaisia perusteita. Jos tuomioistuin taas päättää, että uudelleen tutkiminen on perusteltua jollakin 1 kohdassa tarkoitettulla perusteella, eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio on mitätön.

Asetuksen 19 artiklassa säädetään sovellettavaa oikeudenkäyntimenettelyä koskevasta lainsäädännöstä. Jollei asetuksen säännöksistä muuta johdu, eurooppalaisen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaan menettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa lainsäädäntöä, jossa menettely toteutetaan.

Artiklan nojalla sovellettaisiin asetuksen mukaisessa menettelyssä muun muassa tuomioistuimen kokoonpanoa, todistelua, tuo-

marin esteellisyyttä sekä muita oikeudenkäyntimenettelyä koskevia säännöksiä, jollei asetuksen säännöksistä muuta johdu. Asetus ei sisällä yleisiä säännöksiä esimerkiksi oikeudenkäyntimaksuista. Vähäisistä vaatimuksista annetussa asetuksessa tarkoitettuun riita-asiaan sovelletaan siten tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettua lakia (701/1993) ja siihen liittyvää asetusta (1282/2005). Selkeyden vuoksi viimeksi mainittuun lakiin ehdotetaan kuitenkin otettavaksi säännös, jonka mukaan riita-asian käsittelystä vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä ja eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä perittäisiin riita-asian käsittelystä perittäväksi säädettyjä oikeudenkäyntimaksuja.

Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa

Asetuksen III luku sisältää tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa koskevat säännökset. Säännökset näin ollen soveltuvat ainoastaan niihin tilanteisiin, joissa tuomiovaltio on eri kuin täytäntöönpanovaltio. Poikkeuksen tästä pääsäännöstä muodostaa täytäntöönpanon keskeyttäminen ja rajoittamista koskeva 23 artikla, jota sovelletaan asetuksen 15 artiklan 2 kohdan mukaan myös niissä tilanteissa, joissa tuomiovaltio on sama kuin täytäntöönpanovaltio.

Asetuksen 20 artiklassa säädetään tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Artiklan 1 kohdan mukaan eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä jossakin jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava ja pantava täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa ilman edeltävää täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista.

Säännöksen mukaan tuomioistuin antaa asianosaisen pyynnöstä ilman lisäkustannuksia todistuksen eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetusta tuomiosta käyttäen liitteen IV mukaista vakiolomaketta D. Lomake sisältää asian perustiedot eli tuomioistuimen, kantajan ja vastaajan tiedot sekä lisäksi tuomion keskeiset tiedot.

Eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa ja siihen liittyvässä asetuksessa säädetään todistuksista perittävistä maksuista. Lain 2 §:n 3 momentin mukaan toimituskirjamaksuja peritään eri tilauksesta annettavista toimituskirjoista. Tuomioistuimen antama todistus on tällainen toimituskirja. Edellä mainitun maksuasetuksen 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tilauksesta annettavasta todistuksesta perittävä maksu on 15 euroa. Eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettua tuomiota koskevaan todistukseen säännöksiä todistuksesta perittävistä maksuista ei sovelleta. Tällainen todistus on artiklan sisältämän säännöksen mukaisesti aina annettava sitä pyytävälle asianosaiselle maksutta.

Asetuksen 21 artiklassa säädetään täytäntöönpanomenettelyistä. Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanomenettelyihin sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän luvun säännösten soveltamista. Eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio on pantava täytäntöön samoin edellytyksin kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa annettu tuomio.

Tämä tarkoittaa, että toisessa jäsenvaltiossa eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio pantaisiin Suomessa täytäntöön lähtökohtaisesti siten kuin ulosottokaarella säädetään. Siltä osin kuin asetuksessa on erillisiä täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä, näitä sovelletaan kansallisten säännösten sijaan.

Toisessa jäsenvaltiossa annetut tuomiot pantaisiin Suomessa täytäntöön pääsääntöisesti samalla tavoin kuin Suomessa tavanomaisessa riita-asiassa annetut tuomiot. Ulosottokaaren 1 luvun 2 § sisältää selventävän yleissäännöksen, jonka mukaan sen mukaan kuin siitä muussa laissa säädetään, ulosottokaaren mukaista menettelyä noudatetaan myös täytäntöönpanossa, joka koskee muun ohella ulkomailla annettua tuomiota.

Asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa luetaan täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanoviranomaisille toimitettavat asiakirjat ja käännökset. Täytäntöönpanovaltiossa annettavasta tuomiosta on toimitettava jäljennös, joka täyttää sen aitouden toteamiseksi tarpeelliset vaatimukset

sekä jäljennös täytetystä D lomakkeesta ja tarvittaessa sen käännös täytäntöönpanevan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai kielelle, jonka täytäntöönpaneva jäsenvaltio on ilmoittanut voivansa hyväksyä. Vakiolomakkeen D sisällön käännöksen on oltava sellaisen henkilön tekemä, jolla on siihen kelpoisuus jossakin jäsenvaltiossa.

Edellä mainitun a alakohdan erityissäännös syrjäyttää ulosottokaaren 3 luvun 5 §:n säännökset ulosottooperusteiden liittämisestä hakemukseen. Asetuksen mukaisessa menettelyssä olisi siis riittävää, että ulosottooperusteesta toimitetaan oikeaksi todistettu jäljennös. Asetuksen mukaan ulosottooperusteesta ei tarvitse myöskään toimittaa käännöstä, vaan käännös tulee toimittaa 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti ainoastaan D lomakkeen sisällöstä.

Artiklan 2 kohdan b alakohta ei edellytä muiden kuin jäsenvaltion virallisten kielten hyväksymistä 21 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen todistusten osalta. Suomi on aikaisemmin eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen osalta hyväksynyt todistuskäännöksissä käytettäväksi suomen ja ruotsin kielen ohella englannin kielen. Näin ehdotetaan tehtäväksi myös vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen osalta.

Asetuksen 21 artiklan 3 kohdan mukaan toisessa jäsenvaltiossa eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetun tuomion täytäntöönpanoa hakevalta asianosaiselta ei saa edellyttää, että hänellä on täytäntöönpaneuvassa jäsenvaltiossa muu valtuutettu edustaja tai postiosoite, kuin edustaja, jolla on toimivalta täytäntöönpanomenettelyssä.

Ulosottokaaren 3 luvun 12 § sisältää säännöksen muualla kuin Suomessa asuvan hakijan asiamiehestä. Sen mukaan, jos hakija asuu ulkomailla eikä hän ole ilmoittanut tiedoksianto-osoitetta Suomessa tai ulkomailla, hakijalla tulee olla Suomessa asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot. Säännös ei ole ristiriidassa asetuksen kanssa. Säännös ei näin ollen edellytä, että hakijalle tulisi olla edustajaa tai tiedoksianto-osoitetta Suomessa. Toisessa jäsenvaltiossa tällaista edustajaa voidaan edellyttää.

Artiklan 4 kohdassa kielletään ottamasta ylimääräisiä vakuuksia asianosaisilta sen perusteella, että he ovat muun maan kansalaista taikka heidän kotipaikkansa tai asuinpaikkansa on muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa. Ulosottokaareen ei sisälly säännöstä, joka edellyttäisi vakuuden asettamista vain asianosaisen kansalaisuuden tai kotipaikan perusteella.

Asetuksen 22 artiklassa säädetään täytäntöönpanon epäämisestä eräissä käytännössä hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa. Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpano voidaan tietyin artiklassa luetelluin edellytyksin evätä, jos eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio on ristiriidassa jossakin toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa aikaisemmin annetun, samoja asianosaisia ja samaa asiaa koskevan tuomion kanssa. Säännös vastaa käytännössä eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen 21 artiklaa.

Viimeksi mainitun asetuksen voimaantulon yhteydessä katsottiin, että Suomessa ei ole kysymyksessä olevassa asiassa sovellettavaa tuomioistuimen toimivaltaa koskevaa säännöstä, joten tällainen säännös sisällytettiin asetusta täydentävään lakiin. Myös nyt kysymyksessä olevan artiklan osalta vastaava säännös olisi tarpeellinen. Koska asetuksessa ei säädetä täytäntöönpanon epäämisen seurauksista, sovelletaan kyseisessä tilanteessa asetuksen 21 artiklan 1 kohdan perusteella Suomen lakia. Jos eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetun tuomion täytäntöönpano evättäisiin Suomessa 22 artiklan nojalla, mainitun tuomion täytäntöönpanokelpoisuus päättyisi. Tällöin myös vireillä olevan ulosottoasian vireillä olo päättyisi siten kuin ulosottokaaren 2 luvun 15 §:n 1 momentissa säädetään. Muutoksenhakeminen tuomioistuimen täytäntöönpanon epäävään ratkaisuun ei tätä muuttaisi.

Asetuksen 23 artiklassa säädetään täytäntöönpanon keskeyttämisestä ja rajoittamisesta. Eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen 23 artikla on lähes yhdenmukainen nyt kysymyksessä olevan 23 artiklan kanssa.

Artikla liittyy asetuksen 15 artiklaan, jonka mukaan pääsääntönä on, että tuomio on täytäntöönpanokelpoinen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, eikä vakuuden asettamista vaadita. Mainitun 15 artiklan 2 kohdan mukaan 23 artiklaa sovelletaan myös tuomion täytäntöönpanoon siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu. Näin ollen 23 artiklan säännöksiä sovelletaan III luvun muista säännöksistä poiketen sekä siihen tilanteeseen, jossa tuomiovaltio on eri kuin täytäntöönpanovaltio, että siihen tilanteeseen, jossa tuomioistuinvaltio on sama kuin täytäntöönpanovaltio.

Vaikka 15 artiklan mukaan muutoksenhaku ei pääsääntöisesti lykkää päätöksen täytäntöönpanoa, täytäntöönpano voidaan keskeyttää tai sitä voidaan rajoittaa 23 artiklan mukaisesti. Asetuksen 23 artiklan mukaan jos asianosainen on hakenut muutosta eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuun tuomioon tai jos tällainen muutoksenhaku on edelleen mahdollinen, tai jos asianosainen on esittänyt 18 artiklan mukaisen uudelleentutkimista koskevan pyynnön, täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin tai viranomainen voi sen asianosaisen hakemuksesta, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan,

a) rajoittaa täytäntöönpanomenettelyn turvaamistoimiin;

b) asettaa täytäntöönpanon edellytykseksi määrittämänsä vakuuden asettamisen; tai

c) poikkeuksellisissa olosuhteissa keskeyttää täytäntöönpanomenettelyn.

Artikla siis edellyttää, että vastaaja hakee artiklassa tarkoitettuja toimia. Säännös ei ole velvoittava, vaan jättää tuomioistuimelle tai viranomaiselle harkintavaltaa toimenpiteiden toteuttamisessa. Toimivaltainen viranomainen ei olisi sidottu vastaajan ehdottamaan toimenpiteeseen, vaan hän voisi valita mainituista toimenpiteistä kyseiseen tapaukseen sopivimman.

Asetusta täydentävään lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Suomessa artiklassa tarkoitettujen täytäntöönpanoasian osalta toimivaltainen viranomainen olisi kihlakunnanvoudi.

Koska asetuksen 23 artiklassa säädetään täytäntöönpanon keskeyttämisestä ja rajoittamisesta, lähtökohtana on, että vastaavia

kansallisia säännöksiä ei saa soveltaa. Toisaalta artiklan soveltamisessa tulee ottaa huomioon 21 artiklan 1 kohta, jonka mukaan täytäntöönpanomenettelyihin sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion lakia, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen III luvun säännösten soveltamista. Asetuksen lopullinen suhde kansalliseen lainsäädäntöön tulee määräytymään oikeuskäytännössä, viime kädessä EY:n tuomioistuimessa.

Asetuksen 23 artiklan ei voida katsoa rajoittavan muutoksenhakuasiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeutta keskeyttää lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanoa taikka tuomioistuimen oikeutta määrätä turvaamistoimia kantajan vaatimuksesta. Toisessa jäsenvaltiossa muutoksenhakutuomioistuimen antama keskeytysmääräys voidaan toimittaa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, Suomessa kihlakunnanvoudille.

Kihlakunnanvoudilta voitaisiin siis ensinnäkin pyytää täytäntöönpanomenettelyn rajoittamista turvaamistoiimiin (a alakohta). Säännös näin ollen mahdollistaisi, että kihlakunnanvoudi voisi vastaajan pyynnöstä asettaa vastaajan omaa omaisuutta takavarikkoon siinä määrin, että velkojan saatava tulisi turvatuksi. Artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden rinnastuvat ulosottoaaren 4 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun turvaavaan ulosmittaukseen, jossa täytäntöönpanon jatkumisen turvaamiseksi ulosottomies saa erikseen säädetyissä tapauksissa toimittaa ulosmittauksen ilman 5 ja 6 luvussa tarkoitettuja jatkotoimia. Oikeudenkäymiskaaren 7 luku sisältää sitä vastoin säännökset Suomen laissa tarkoitettujen turvaamistoimien ja ulosottoaaren 8 luku turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta. Kyseiset säännökset koskevat turvaamistoimen hakemista tai täytäntöönpanoa sen asianosaisen toimesta, jolla on todennäköinen saaminen tai joka tulee hakemaan täytäntöönpanomenettelyä. Tilanne, jota asetuksen 23 artikla koskee, on kuitenkin toinen, eikä kyse ole vastaavasta turvaamistoimesta kuin oikeudenkäymiskaareissa säädetään. Täytäntöönpanon perusteena on lainvoimaa vailla oleva tuomio ja täytäntöönpanon rajoittamista turvaamistoimiin hakee vastaaja. Tämän johdosta oikeudenkäymiskaaren ja ulosottoaaren mainittuja säännöksiä voidaan

soveltaa vain rajoitetusti artiklan soveltamisen yhteydessä.

Artiklan b alakohda sisältää vakuuden asettamista koskevia säännöksiä. Kuten edellä on todettu, asetuksen 15 artiklan mukaan pääsääntönä on, että tuomio on täytäntöönpanokelpoinen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, eikä vakuuden asettamista vaadita. Asetuksen 23 artiklassa tarkoitettuisa tilanteissa kihlakunnanvouti voi b alakohdan mukaan kuitenkin sen asianosaisen hakemuksesta, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, asettaa täytäntöönpanon edellytykseksi määrittämänsä vakuuden asettamisen. Koska säännös koskee täytäntöönpanon edellytyksiä, siinä on kysymys täytäntöönpanon hakijan velvollisuudesta asettaa vakuus. Vakuusvelvoitteen asettaminen ja vakuuden suuruuden määrittäminen kuuluisi Suomessa kihlakunnanvoudille. Kihlakunnanvouti voisi siten kyseisen säännöksen nojalla vastaajan pyynnöstä velvoittaa kantajan asettamaan vakuuden täytäntöönpanon jatkamisen edellytykseksi. Koska kysymys on kantajan velvollisuudesta antaa vakuus, ulosottokaaren vakuussäännöksiä voitaisiin soveltaa täydentävästi soveltuvin osin. Koska asetuksessa ei muuta säädetä, täytäntöönpano voisi artiklan b kohdassa tarkoitettuna vakuuden asettamisen jälkeen edetä loppuun saakka.

Lisäksi 23 artiklan c alakohdan mukaan kihlakunnanvouti voisi poikkeuksellisissa olosuhteissa keskeyttää täytäntöönpanomenettelyn. Asetus ei sisällä tarkempia säännöksiä keskeyttämisestä tai keskeyttämismääräyksen voimassaolosta.

Jos on varsin todennäköistä, että muutoksenhaun tulee menestymään, täytäntöönpanon keskeyttämisen edellytysten voidaan katsoa täyttyneen. Jos muutoksenhaun asia on viereillä toisessa jäsenvaltiossa, suomalaisen kihlakunnanvoudin voi olla vaikea arvioida muutoksenhaun mahdollista lopputulosta. Tällaisessa tilanteessa saattaisi olla parempi, jos kihlakunnanvouti kehottaisi velallista pyytämään keskeyttämismääräystä muutoksenhaikutuomioistuimelta tai rajoittaisi täytäntöönpanoa artiklan a tai b alakohdissa olevin keinoin. Jos muutoksenhaikutuomioistuin antaisi keskeyttämispäätöksen, sitä noudatettaisiin Suomessa.

Ulosottokaaren 2 luvun 13 §:n mukaan tuomioistuin voi käsittelemänsä valituksen tai takaisinsaantihakemuksen johdosta kieltää lainvoimaa vailla olevan tuomion tai yksipuolisen tuomion täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi (keskeytysmääräys). Ulosottokaaren mukaisessa menettelyssä siis tuomioistuin pääsääntöisesti päättää täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Ulosottokaaren mukaan ulosottomies voi keskeyttää täytäntöönpanon omalla päätöksellään lähinnä itseoikaisutilanteissa. Ulosottokaari ei näin ollen sisällä myöskään tältä osin asetusta vastaavia säännöksiä. Ulosottokaaren 10 luvun säännöksiä keskeyttämisestä voitaisiin kuitenkin soveltuvin osin soveltaa myös artiklassa tarkoitettuun kihlakunnanvoudin toimesta tehtyyn keskeyttämiseen.

Loppusäännökset

Asetuksen loppusäännökset on sijoitettu IV lukuun. Asetuksen 24 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta toimittaa tietoja erityisesti päätöksen 2001/470/EY mukaisesti perustetun siviili- ja kauppaoikeutta koskevan Euroopan oikeudellisen verkoston välityksellä sen varmistamiseksi, että suuri yleisö ja oikeusalan ammattilaiset saavat tietoa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta eurooppalaisesta menettelystä. Siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston verkkosivuilta <http://ec.europa.eu/civiljustice> tulee löytymään asetuksen soveltamiseen liittyviä kansallisia tietoja. Asetuksen liitteissä olevat lomakkeet ja muun asetusten soveltamiseen liittyvät keskeiset tiedot tulevat löytymään komission ylläpitämästä Oikeudellisesta Atlaksesta osoitteessa http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlas civil kaikilla jäsenvaltioiden kielillä.

Asetuksen 25 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle millä tuomioistuimilla on toimivalta antaa tuomio eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä, eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä varten hyväksytyt ja 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti tuomioistuinten käytössä olevat toimitustavat, voidaanko niiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön nojalla hakea muutosta 17 artiklan mukaisesti ja mi-

hin tuomioistuimeen muutoksenhaku tehdään. Lisäksi komissiolle on ilmoitettava 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla hyväksytyt kielet ja millä viranomaisilla on toimivalta täytäntöönpanon osalta ja 23 artiklaa sovellettaessa. Jäsenvaltioiden on myös ilmoitettava komissiolle näiden tietojen myöhemmistä muutoksista.

Komissio saattaa sille ilmoitetut tiedot yleisön saataville julkaisemalla ne Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja muilla tarkoituksenmukaisilla tavoilla.

Asetuksen 26 – 28 artiklat sisältävät säännöksiä lomakkeiden ajan tasalle saattamiseen tai tekniseen mukauttamiseen liittyvistä toimenpiteistä, komitologiamenettelystä ja asetuksen uudelleentarkastelusta.

Asetus on 29 artiklan mukaan tullut voimaan 1 päivänä elokuuta 2007. Asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2009 alkaen, lukuun ottamatta tietojen ilmoittamista koskevaa 25 artiklaa, jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

2.2 Asetus eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta

Johdanto

Asetusta eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä tullaan, kuten jäljempänä seikkaperäisemmin on selostettu, soveltamaan riitauttamattomiin rahamääräisiin vaatimuksiin valtion rajat ylittävissä asioissa. Menettelyä sovelletaan näin ollen ainoastaan rahamääräisiin saataviin ja niidenkin osalta vain sellaisiin saataviin, joita velallinen ei vastusta. Myös eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annettua asetusta sovelletaan riitauttamattomiin rahamääräisiin saataviin. Vähäisiä vaatimuksia koskevaa asetusta taas sovelletaan myös riitaisiin saataviin, ja esitetyn vaatimuksen peruste ei sanotussa menettelyssä tarvitse olla rahamääräinen, joskin perusteen arvo on voitava määritellä rahassa.

Menettelynä eurooppalainen maksamismääräys vastaa pitkälti Suomessa ennen vuoden 1993 riita-asian oikeudenkäyntiuidusta käytössä ollutta maksamismääräysmenettelyä. Suomessa maksamismääräys voitiin antaa tietyn rahamäärän käsittävistä

saamisesta, jota koskevaa kannetta olisi voitu ajaa yleisessä alioikeudessa. Jos maksamismääräys pyydettiin velkakirjan tai muun kirjallisen sitoumuksen perusteella, tämä asiakirja oli samalla annettava alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä. Muussa tapauksessa hakemukseen tuli liittää lasku, joka osoitti saamisen määrän ja riittävän selvästi sen perusteen. Maksamismääräystä käsittelevä tuomari laati hakemuksen johdosta kirjallisen ilmoituksen, jossa velallista kehoitettiin ilmoittamaan kirjallisesti tai suullisesti, haluaako hän vastustaa maksamismääräyksen antamista uhalla, että hänet muussa tapauksessa määrättäisiin suorittamaan vaadittu saaminen sekä ilmoituksessa mainittu kohtuullinen korvaus velkojalle menettelystä aiheutuvista kuluista. Jos velallinen vastusti maksamismääräyksen antamista, tuomioistuin ei ryhtynyt enempää tutkimaan asiaa, vaan se raukesi. Muussa tapauksessa velallinen määrättiin suorittamaan maksamismääräyksessä tarkoitettu saaminen ja kulujen korvaus edellyttäen, että velkoja oli laissa asetetussa määräajassa palauttanut tuomioistuimen kansliaan maksamismääräysilmoituksen todistuksin sen tiedoksi antamisesta.

Eurooppalainen maksamismääräysmenettely

Asetuksen 1 artiklan mukaan asetuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa oikeudenkäyntiä ja pienentää oikeudenkäyntikuluja riitauttamattomia rahamääräisiä vaatimuksia koskevissa valtion rajat ylittävissä asioissa ottamalla käyttöön eurooppalainen maksamismääräysmenettely. Asetuksen tarkoituksena on myös tehdä mahdolliseksi eurooppalaisten maksamismääräysten vapaa liikkuvuus kaikissa jäsenvaltioissa säätämällä vähimmäisvaatimuksista, joiden noudattaminen tekee tunnustamista ja täytäntöönpanoa edeltävät välivaiheen menettelyt tarpeettomiksi täytäntöönpaneuvassa jäsenvaltiossa.

Eurooppalainen maksamismääräysmenettely on valinnainen, joten se ei estä jäsenvaltioiden kansallisten menettelyjen eikä myöskään muiden yhteisön lainsäädännön mukaisien menettelyjen käyttämistä.

Asetuksen 2 artiklassa säädetään asetuksen soveltamisalasta. Kuten vähäisiä vaatimuksia koskeva asetus, maksamismääräystä koske-

vaa asetusta sovelletaan valtion rajat ylittäviin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään.

Samoin kuin vähäisiä vaatimuksia koskevassa asetuksessa, maksamismääräystä koskevan asetuksen yleiseen soveltamisalaan säädetty poikkeukset ovat pääosin samat kuin Bryssel I asetuksessa. Vähäisiä vaatimuksia koskeva asetusta sisältää kuitenkin myös erityisiä maksamismääräysmenettelyn luonteesta johtuvia soveltamisalan rajauksia. Bryssel I asetuksessa poiketen maksamismääräystä koskevaa asetusta ei sovelleta sopimukseen perustumattomiin vaatimuksiin, paitsi jos asianosaiset ovat sopineet niistä tai velka on myönnetty oikeaksi tai kyse on omaisuuden yhteisomistukseen perustuvista täsmällisistä rahamääräisistä veloista.

Asetusta ei sovelleta suhteessa Tanskaan.

Asetuksen 3 artiklassa määritellään valtion rajat ylittävä asia. Artiklan sisältö vastaa vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen 3 artiklaa. Se, onko kyseessä valtion rajat ylittävä asia, määritellään sen ajankohdan mukaisesti, jona eurooppalaista maksamismääräystä koskeva hakemus tehdään asetuksen mukaisesti.

Asetuksen 4 artiklan mukaan eurooppalaista maksamismääräysmenettelyä voidaan käyttää eräntyneiden tietyn suuruisten rahamääräisten saatavien perimiseen. Saatavien tulee olla eräntyneet siihen mennessä, kun eurooppalaista maksamismääräystä koskeva hakemus tehdään. Artiklan säännös poikkeaa siten vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen sisällöstä. Vaatimuksen arvolle ei myöskään ole asetettu ylärajaa.

Asetuksen 5 artikla sisältää asetuksessa käytettyjen käsitteiden tarkemmat määritelmät. Määräyksen antavalla jäsenvaltiolla tarkoitetaan sitä jäsenvaltiota, jossa eurooppalainen maksamismääräys annetaan, täytäntöönpanevalla jäsenvaltiolla tarkoitetaan sitä jäsenvaltiota, jossa eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpanoa haetaan ja tuomioistuimella taas tarkoitetaan jäsenvaltion kaikkia viranomaisia, joilla on toimivalta eurooppalaisten maksamismääräysten tai muiden niihin liittyvien kysymysten osalta. Lisäksi määräyksen antavalla tuomioistuimella tarkoitetaan tuomioistuinta, joka an-

taa eurooppalaisen maksamismääräyksen. Artiklan säännökset siis mahdollistavat, että maksamismääräyksen voisi antaa myös muu viranomainen kuin tuomioistuin.

Asetuksen 6 artiklassa säädetään tuomioistuimen kansainvälisestä toimivallasta. Asetusta sovellettaessa tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta määräytyy käytännössä Bryssel I asetuksen mukaisesti. Jos vaatimus kuitenkin liittyy kuluttajan sellaista tarkoitusta varten tekemään sopimukseen, jota ei voida pitää hänen elinkeinoonsa tai ammattiinsa liittyvänä, ja jos vastaajana on kyseinen kuluttaja, toimivalta on kuitenkin ainoastaan sen jäsenvaltion tuomioistuimella, jossa vastaajalla on Bryssel I asetuksen 59 artiklassa tarkoitettu kotipaikka.

Asetuksessa ei säädetä siitä, miten tuomioistuimen alueellinen tuomivalta määräytyy yksittäisissä jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, millä tuomioistuimilla tai muilla viranomaisilla on toimivalta antaa eurooppalainen maksamismääräys.

Esityksessä ehdotetaan, että toimivalta tutkia vähäisiä vaatimuksia koskevassa asetuksessa säädettyssä menettelyssä esitettyjä vaatimuksia keskitettäisiin Suomessa Helsingin käräjäoikeuteen. Tarkoituksenmukaista olisi, että myös eurooppalaisista maksamismääräyksistä päättäisi yksinomaan Helsingin käräjäoikeus. Asiasta olisi otettava säännös asetusta täydentävään lakiin.

Asetuksen 7 artiklassa säädetään maksamismääräystä koskevasta hakemuksesta. Sannottu hakemus on tehtävä liitteessä I olevalla vakiolomakkeella A. Vakiolomakkeen loppuun on koottu sen täyttöohjeet. Maksamismääräystä koskevien lomakkeiden osalta tiedot ilmoitetaan mahdollisimman usein koodinumeroin. Näin pyritään siihen, että lomake voidaan täyttää, vaikka kieli, jota tulee käyttää, ei ole täyttäjän hallinnassa.

Hakemuksessa on mainittava asianosaisten ja tarvittaessa heidän edustajiensa samoin kuin sen tuomioistuimen, jolle hakemus tehdään, nimet ja osoitteet, vaatimuksen määrä, mukaan lukien sen pääoma ja mahdollinen korko, sopimussakko sekä kulut. Jos vaatimukselle pyydetään korkoa, hakemuksessa on ilmoitettava korkokanta ja aika, jolta kyseistä korkoa vaaditaan, paitsi jos pääomaan

lisätään lakisääteinen korko määräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ilman eri pyyntöä. Hakemuksessa on ilmoitettava vaatimuksen peruste, mukaan luettuna kuvaus vaatimuksen sekä mahdollisen koron perusteena olevista seikoista, sekä kuvaus vaatimuksen perusteeksi esitettävästä näytöstä. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tuomioistuimen toimivallan peruste ja asian valtion rajat ylittävä luonne.

Vakiolomake A sisältää seikkaperäisen luettelon eri sopimuksista, joihin rahamääräiset vaatimukset yleensä liittyvät. Esimerkkeinä voidaan mainita myyntisopimus, kiinteän omaisuuden vuokrasopimus, kuljetuspalvelusopimus sekä laina ja takaus. Kuten edellä on todettu, todisteita vaatimuksen tueksi ei vielä hakemusvaiheessa esitetä, ne ainoastaan kuvataan. Vakiolomake A sisältää myös luettelon rahamääräisen vaatimuksen tueksi yleensä esitettävistä todistetyypeistä.

Edellä mainittujen kohtien lisäksi vakiolomakkeessa A voidaan ilmoittaa tarvittaessa kantajan pankkitiedot sekä lisälausuntoja ja lisätietoja. Artiklan mukaan hakemuksessa on mainittava myös vaaditut kulut.

Artiklan mukaan kantajan on ilmoitettava hakemuksessaan, että annetut tiedot ovat hänen parhaan tietonsa ja ymmärryksensä mukaan oikeat ja että hän on tietoinen siitä, että tahallinen väärin tietojen antaminen saattaa johtaa määräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisiin seurauksiin.

Maksamismääräysmenettelyssä asia siirretäisiin käsiteltäväksi tavanomaiseen riita-asia menettelyyn, jos vastaaja vastustaa maksamismääräystä. Asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan kantaja voi kuitenkin jo hakemuksen tehdessään ilmoittaa tuomioistuimelle vastustavansa asian siirtämistä tavanomaiseen riita-asia menettelyyn. Tämä mahdollisuus ei kuitenkaan estä kantajaa ilmoittamasta asiasta tuomioistuimelle myöhemminkin, kunhan ilmoitus tehdään ennen määräyksen antamista. Vakiolomake A sisältää erillisen lisäsivun vastustamisilmoituksen tekemistä varten.

Maksamismääräysshakemus tehdään paperimuodossa tai käyttäen muita määräyksen antavan jäsenvaltion hyväksymiä ja määräyksen antavan tuomioistuimen käytettävissä olevia viestintävälineitä, myös sähköisiä. Jä-

senvaltioiden on ilmoitettava eurooppalaista maksamismääräysmenettelyä varten hyväksytyt ja tuomioistuinten käytössä olevat viestintävälineet. Suomessa maksamismääräys-hakemuksiin sovellettaisiin sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annettua lakia. Laki mahdollistaa asiakirjojen toimittamisen suomalaiseseen tuomioistuimeen sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä. Asetuksen soveltaminen ei edellyttäisi täydentävää lainsäädäntöä.

Kantajan tai tarvittaessa hänen edustajansa on allekirjoitettava hakemus. Jos hakemus tehdään sähköisesti, se on allekirjoitettava sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Allekirjoitus on tunnustettava määräyksen antavassa jäsenvaltiossa, eikä sille voida asettaa lisäedellytyksiä. Sähköistä allekirjoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos määräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuimissa on käytössä sellainen vaihtoehtoinen sähköinen viestintäjärjestelmä, johon on pääsy vain sellaisista rekisteröityneistä käyttäjistä koostuvalla ryhmällä, joiden henkilöllisyys on todennettu ja jotka voidaan tunnistaa suojatulla tavalla. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tällaisista viestintäjärjestelmistä.

Asetuksen 8 artiklassa säädetään hakemuksen tutkimisesta. Artiklan mukaan tuomioistuin, jolle eurooppalaista maksamismääräystä koskeva hakemus on tehty, tutkii hakemuslomakkeeseen sisällytettyjen tietojen perusteella viipymättä, kuuluko asia asetuksen soveltamisalaan, onko asia rajat ylittävä, onko kysymys eräänntyneestä rahamääräisestä saatavasta, onko tuomioistuin toimivaltainen tutkimaan asiaa, onko hakemuslomake asianmukaisesti täytetty ja vaikuttaako vaatimus perustellulta.

Hakemus voidaan tutkia automaattista menettelyä käyttäen. Alustavan tutkimisen tulisi johdanto-osassa todetun mukaisesti voida toimittaa myös muu kuin tuomari. Ei ole todennäköistä, että asetuksessa tarkoitettuja velkomusasioita olisi Suomessa merkittäviä määriä. Tämän johdosta ei vastaavasti olisi tarkoituksenmukaista säätää erikseen siitä, että alustavan tutkimisen asiassa voisi suorit-

taa muu tuomioistuimen virkamies kuin käräjäoikeuden tuomari. Jos asioita tulisi käsitteilyyn arvioitua enemmän, voitaisiin tarvittaessa mahdollistaa notaarien oikeus suorittaa alustava tutkimus.

Asetuksen 9 artiklassa säädetään hakemuksen täydentämisestä ja oikaisusta. Jos 7 artiklassa säädetty edellytykset eivät täyty, eli hakemuslomake ei sisällä kaikkia vaadittuja tietoja, tuomioistuimen on annettava kantajalle mahdollisuus täydentää tai oikaista hakemusta, paitsi jos vaatimus on selvästi perusteeton tai jos hakemusta ei voida ottaa tutkittavaksi. Kehotus hakemuksen täydentämiseen tai oikaisuun tehdään liitteessä II olevalle vakiolomakkeelle B. Tuomioistuimen on kehotuksessaan ilmoitettava, miltä osin hakemusta on täydennettävä tai oikaistava, ja asetettava täydentämiselle tai oikaisemiselle olosuhteisiin nähden sopiva määräaika. Määräaikaa voidaan pidentää. Täydentämis- tai oikaisukehotuksessa on ilmoitettava kehotuksen noudattamatta jättämisen seuraukset.

Asetuksen 10 artikla sisältää säännökset siitä, miten tuomioistuimen ja kantajan on toimittava tilanteessa, jossa tuomioistuin katsoo, ettei maksamismääräysshakemus ole kokonaisuudessaan hyväksyttävissä. Jos tuomioistuin katsoo, että hakemus täyttää 8 artiklassa tarkoitetut edellytykset vain osittain, tuomioistuimen on ilmoitettava siitä kantajalle käyttäen liitteessä III olevaa vakiolomaketta C. Lomake sisältäisi ehdotuksen muutetuksi maksamismääräysshakemukseksi. Tuomioistuimen on pyydettävä kantajaa hyväksymään tai hylkäämään sanotun ehdotuksen. Kantajalle ilmoitettaisiin myös päätöksensä seurauksista. Kantajan on vastattava pyyntöön palauttamalla vakiolomake C tuomioistuimen asettamassa määräajassa.

Jos kantaja ei lähetä vastaustaan tuomioistuimen asettamassa määräajassa tai ei hyväksy tuomioistuimen ehdotusta, tuomioistuin hylkää eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen kokonaisuudessaan.

Jos kantaja hyväksyy tuomioistuimen ehdotuksen, tuomioistuin antaa eurooppalaisen maksamismääräyksen 12 artiklan mukaisesti siltä vaatimuksen osalta, jonka kantaja on hyväksynyt. Alkuperäisen vaatimuksen jäljelle jäävää osaa koskevat seuraukset mää-

räytyvät kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suomen laki ei ennestään sisällä edellä tarkoitettua lainsäädäntöä. Asiasta olisi tämän vuoksi otettava säännös asetusta täydentävän lakiin.

Kun kantaja hyväksyy tuomioistuimen ehdotuksen muutetuksi maksamismääräykseksi, hänen voidaan katsoa luopuneen vaatimuksestaan muilta osin. Asetusta täydentävään lakiin ehdotetaan otetavaksi tämän sisältöinen säännös.

Asetuksen 11 artiklassa säädetään hakemuksen hylkäämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomioistuimen on hylättävä hakemus, jos 2, 3, 4, 6 ja 7 artiklassa säädetty edellytykset eivät täyty; tai vaatimus on selvästi perusteeton; tai kantaja ei täydennä tai oikaise hakemusta tuomioistuimen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti asettaman määräajan kuluessa; tai kantaja ei lähetä vastaustaan tuomioistuimen asettaman määräajan kuluessa tai hylkää tuomioistuimen ehdotuksen 10 artiklan mukaisesti. Kantajalle on ilmoitettava hylkäämisen perusteet liitteessä IV olevaa vakiolomaketta D käyttäen. Vakiolomakkeessa D tuomioistuin ilmoittaa koodeja käyttämällä hylkäämisperusteen.

Hakemuksen hylkäämisestä tehtyyn päätökseen ei saa hakea muutosta. Hakemuksen hylkääminen ei kuitenkaan estä kantajaa jatkamasta saamisen perimistä tekemällä uuden eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen tai käyttäen jotain muuta jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä.

Asetuksen 12 artiklassa säädetään eurooppalaisen maksamismääräyksen antamisesta. Jos 8 artiklassa tarkoitetut edellytykset täytyvät, tuomioistuimen on annettava eurooppalainen maksamismääräys liitteessä V olevaa vakiolomaketta E käyttäen mahdollisimman pian ja tavallisesti 30 päivän kuluessa hakemuksen tekemisestä. Määräaikaan ei sisälly aika, jonka kantaja on käyttänyt täydentääkseen, oikaistakseen tai muuttaakseen hakemusta.

Eurooppalaisen maksamismääräykseen on liitettävä kopio hakemuslomakkeesta. Siinä ei kuitenkaan ilmoiteta tietoja, jotka kantaja on antanut lomakkeen A lisäyksissä 1 ja 2.

Vastaajalle on eurooppalaisessa maksamismääräyksessä ilmoitettava hänellä olevas-

ta mahdollisuudesta joko maksaa määräyksessä ilmoitettu määrä kantajalle tai vastustaa maksamismääräystä antamalla vastine määräyksen antaneelle tuomioistuimelle lähettämällä se 30 päivän kuluessa siitä, kun maksamismääräys on annettu hänelle tiedoksi. Riittävää on, että vastine lähetetään 30 päivän kuluessa tiedoksiannosta. Vastineen saapumiselle tuomioistuimeen ei ole asetettu määräaika. Määräaika laskemiseen olisi sovellettava määräaikoja koskevaa asetusta (ETY, Euratom) N:o 1182/71. Vastaajalle olisi ilmoitettava tästä sekä siitä, että sen jäsenvaltion kansalliset vapaapäivät, jossa eurooppalaisen maksamismääräyksen antava tuomioistuin sijaitsee, otetaan huomioon. Vakiolomakkeessa E on lisäksi selvennetty määräaikoja koskevan asetuksen sisältöä.

Vastaajalle on lisäksi maksamismääräyksessä ilmoitettava, että määräys on annettu pelkästään kantajan antamien tietojen perusteella, joita tuomioistuin ei ole tarkistanut. Maksamismääräyksessä ilmoitettaisiin myös, että määräyksestä tulee täytäntöönpanokelpoinen, jollei tuomioistuimelle anneta vastinetta 16 artiklan mukaisesti. Jos vastine annetaan, menettely taas jatkuu määräyksen antavan jäsenvaltion toimivaltaisissa tuomioistuimissa tavanomaista riita-asian käsittelyä koskevien sääntöjen mukaisesti, jollei kantaja ole nimenomaisesti pyytänyt menettelyn päättämistä tässä tapauksessa. Kaikki edellä mainitut tiedot on sisällytetty maksamismääräyksen sisältävään vakiolomakkeeseen E.

Tuomioistuimen on artiklan 5 kohdan mukaan huolehdittava, että määräys annetaan vastaajalle tiedoksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti sellaista menettelyä noudattaen, joka täyttää 13, 14 ja 15 artiklassa säädettyt vähimmäisvaatimukset. Edellä sanottujen artiklojen sisältö vastaa eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen vastaavien artiklojen sisältöä.

Artiklassa tarkoitettu tiedoksianto toimitetaan siis Suomessa oikeudenkäymiskaaren 11 luvun säännösten mukaisesti. Lähes kaikki luvussa säännellyt tiedoksiantotavat ovat asetuksen vähimmäisvaatimusten mukaiset. Ainoastaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukainen kuulutustiedoksianto ei täytä asetuksen vähimmäisvaatimuksia.

Jos tiedoksianto suoritetaan toisessa valtiossa, edellytyksenä siis on, että tiedoksianto on tehty sen suorittaneen valtion lain mukaisesti sekä 13, 14 ja 15 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa suomalaisen tuomioistuimen tulisi lähinnä tarkistaa, että 13, 14 ja 15 artiklan edellytykset täyttyvät.

Asetuksen 13 – 15 artiklat sisältävät edellä mainitut tiedoksianto koskevat säännökset.

Asetuksen 16 artiklassa säädetään maksamismääräyksen vastustamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan vastaaja voi antaa määräyksen antaneelle tuomioistuimelle vastineen eurooppalaiseen maksamismääräykseen käytämällä liitteessä VI olevaa vakiolomaketta F, joka toimitetaan hänelle eurooppalaisen maksamismääräyksen mukana. Vakiolomake F sisältää asian perustietojen lisäksi ainoastaan ilmoituksen siitä, että vastaaja vastustaa maksamismääräystä. Asetuksen johdantososassa on selvennetty, että vastaaja voi antaa vastineensa vakiolomaketta käyttäen, mutta tuomioistuinten olisi kuitenkin otettava huomioon missä tahansa muussa kirjallisessa muodossa esitetty vastine, mikäli se on ilmaistu selkeästi. Vastaajan on ilmoitettava vastineessa, että hän vastustaa vaatimusta. Perusteita vastustamiselle ei tarvitse ilmoittaa.

Vastine on lähetettävä 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona määräys annettiin tiedoksi vastaajalle. Myös vastineen osalta on riittävä, että se lähetetään 30 päivän kuluessa tiedoksiannosta. Vastineen saapumiselle tuomioistuimeen ei ole asetettu määräaika. Vastine on toimitettava paperimuodossa tai käyttäen muita määräyksen antavan jäsenvaltion hyväksymiä ja määräyksen antaneen tuomioistuimen käytettävissä olevia viestintävälineitä, myös sähköisiä. Vastine on allekirjoitettava. Säännös vastaa tältä osin hakemuksen allekirjoittamista koskevaa säännöstä (7 artiklan 6 kohta).

Vastineen antamisen vaikutuksista säädetään asetuksen 17 artiklassa. Jos vastine on annettu vastineen antamiselle säädettyssä määräajassa, menettely jatkuu määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa tavanomaista riita-asian käsittelyä koskevien sääntöjen mukaisesti, jollei kantaja ole nimenomaisesti pyytänyt, että

menettely tässä tapauksessa päätetään. Asetuksen johdanto-osan 24 kappaleen mukaan sitä, mikä on tavanomainen riita-asian käsittely, ei asetusta sovellettaessa olisi välttämättä tulkittava samalla tavoin kuin kansallisessa lainsäädännössä.

Jos kantaja on velkonut vaatimustaan eurooppalaista maksamismääräystä koskevaa menettelyä käyttäen, kansallisen lainsäädännön säännökset eivät artiklan mukaan saa vaikuttaa hänen asemaansa myöhemmissä tavanomaisissa riita-asiaien menettelyissä.

Artiklan 2 kohdan mukaan asian siirtäminen tavanomaiseen riita-asiaien käsittelyyn tapahtuu määräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Artiklan 3 kohdan mukaan kantajalle on ilmoitettava, onko vastaaja antanut vastineen sekä siirretäänkö asia tavanomaiseen riita-asiaien käsittelyyn.

Suomessa ei ole ennestään lainsäädäntöä asian siirtämisestä maksamismääräystyyppisestä menettelystä oikeudenkäymiskaaren mukaiseen menettelyyn. Tämän vuoksi eurooppalaisena maksamismääräysasiana viereille tulleen asian siirtämisestä olisi otettava säännös asetusta täydentävään lakiin.

Asetuksen 18 artikla sisältää säännökset maksamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Jollei eurooppalaista maksamismääräystä koskevaa vastinetta ole annettu määräyksen antavalle tuomioistuimelle vastineen antamiselle säädetyssä määräajassa, ottaen huomioon vastineen perille saapumiseen tarvittava aika, tuomioistuimen on liitteessä VII olevaa vakiolomaketta G käyttämällä viipymättä ilmoitettava, että määräys on täytäntöönpanokelpoinen. Tuomioistuimen on tarkistettava tiedoksiantopäivä ja lähetettävä täytäntöönpanokelpoinen maksamismääräys kantajalle.

Täytäntöönpanokelpoisuutta koskeviin muotovaatimuksiin sovelletaan määräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädäntöä. Tästä seuraa, että jäsenvaltiossa, jossa edellytetään, että maksamismääräys on ollakseen täytäntöönpanokelpoinen varustettava leimalla tai muulla vastaavalla sinetillä, ei voida edellyttää, että toisessa jäsenvaltiossa annettu maksamismääräys olisi laadittu näitä muotovaatimuksia vastaavaksi.

Vakiolomake G sisältää asian perustietojen lisäksi ilmoituksen maksamismääräyksen

täytäntöönpanokelpoisuudesta sekä lyhyen selvityksen siitä, että maksamismääräys on täytäntöönpanokelpoinen kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta ja ettei sitä tarvitse erikseen julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi. Lomakkeessa todetaan myös, että täytäntöönpanomenettelystä säädetään täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännössä, jollei asetuksessa toisin säädetä. Suomesa eurooppalainen maksamismääräys pannaan näin ollen täytäntöön siten kuin täytäntöönpanosta ulosottokaarella säädetään.

Asetuksen 19 artiklassa säädetään eksekvaturimenettelyn poistamisesta. Artiklan mukaan määräyksen antavassa jäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoinen eurooppalainen maksamismääräys on tunnustettava ja pantava täytäntöön muissa jäsenvaltiossa vaatimatta sen julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi ja ilman mahdollisuutta vastustaa sen tunnustamista.

Eurooppalainen maksamismääräys on näin ollen täytäntöönpanokelpoinen kaikissa jäsenvaltioissa, jos se on täytäntöönpanokelpoinen siinä jäsenvaltiossa, jossa määräys on annettu. Maksamismääräyksen täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään asetuksen 18 artiklassa.

Samoin kuin asetukset vähäisistä vaatimuksista ja eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta myös maksamismääräysasetus sisältää säännökseen annetun maksamismääräyksen uudelleen tutkimisesta poikkeuksellisissa tapauksissa. Maksamismääräyksestä annetun asetuksen uudelleen tutkimista koskeva 20 artikla kuitenkin eroaa kahden muun asetuksen vastaavasta säännöksestä siten, ettei siinä artiklan otsikon mukaan aseteta vähimmäismääräyksiä kansallisessa menettelyssä tapahtuvalle uudelleen tutkimiselle, vaan artiklassa säädetään nimenomaisesti uudelleentutkimismenettelystä. Toisaalta asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan asetuksen tarkoituksena on säätää vähimmäisvaatimuksista.

Artiklan 1 kohdan säännös vastaa vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 18 artiklan 1 kohtaa. Jos maksamismääräys on annettu tiedoksi asetuksen 14 artiklan mukaisella tavalla, johon ei liity henkilökohtaista vastaanottotodistusta, ja tiedoksiantoa ei vastaajasta riippumattomista syistä ole suoritettu riittä-

vän ajoissa siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, vastaaja voi pyytää maksamismääräyksen uudelleen tutkimista. Myös tilanteessa, jossa vastaaja ei ole voinut vastustaa vaatimusta ylivoimaisen esteen tai hänestä riippumattomien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, hän voi pyytää maksamismääräyksen uudelleen tutkimista. Uudelleen tutkiminen edellyttää lisäksi, että vastaaja molemmissa tapauksissa toimii viipymättä.

Artiklan 2 kohdassa on muista edellä mainituista asetuksista poikkeava säännös, joka merkittävästi lisää niitä tilanteita, joissa asetuksessa tarkoitettua maksamismääräyksen uudelleen tutkimista voidaan vaatia. Kohdan mukaan vastaajalla on 16 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä oikeus pyytää eurooppalaisen maksamismääräyksen uudelleen tutkimista määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jos maksamismääräys on tämän asetuksen vaatimukset huomioon ottaen annettu selvästi virheellisin perustein, tai muiden poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta.

Toisin kuin 1 kohdan a alakohdan säännös, artiklan 2 kohdan säännös ei rajoitu koskemaan vain tilanteita, joissa maksamismääräys on annettu vastaajalle tiedoksi tavalla, johon ei liity henkilökohtaista vastaanottotodistusta. Myös silloin, kun maksamismääräys on annettu vastaajalle henkilökohtaisesti tiedoksi, hänellä on 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttyessä oikeus pyytää maksamismääräyksen uudelleen tutkimista. Säännös ei myöskään sisällä 1 kohdan mukaista edellytystä siitä, että vastaajan olisi toimittava viipymättä.

Uudelleen tutkiminen poikkeuksellisissa tapauksissa ei merkitse sitä, että vastaajalle annetaan uusi mahdollisuus vastustaa vaatimusta. Uudelleen tutkimisen yhteydessä vaatimuksen aiheellisuutta arvioidaan pelkästään niillä perusteilla, jotka johtuvat niistä poikkeuksellisista olosuhteista, joihin vastaaja vetoaa. Perusteet uudelleen tutkimiseksi 2 kohdan säännöksen nojalla voisi täytyä esimerkiksi tilanteessa, jossa eurooppalainen maksamismääräys perustuu hakemuslomakkeessa esitettyihin väärin tietoihin.

Asetuksessa säädettyä menettelyä maksamismääräyksen uudelleen tutkimiseksi sovel-

lettaisiin Suomessa takaisinsaantimenettelyn sijaan. Menettely ei kuitenkaan syrjäytä oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa säädettyjä ylimääräisiä muutoksenhakeintoja, jotka siten ovat vastaajan käytössä myös silloin, kun käräjäoikeus on antanut eurooppalaisen maksamismääräyksen.

Artikla ei määrittele, mikä olisi toimivaltainen tuomioistuin tutkimaan artiklassa tarkoitettuja uudelleen tutkimista koskevia pyyntöjä. Tämän vuoksi maksamismääräyksen uudelleen tutkimista koskeva toimivaltasäännös ehdotetaan otettavaksi asetusta täydentävään lakiin.

Artiklan 3 kohdan mukaan maksamismääräys jää pysyväksi, jos tuomioistuin hylkää uudelleen tutkimista koskevan pyynnön sillä perusteella, että uudelleen tutkimiselle ei ole 1 tai 2 kohdan mukaisia perusteita. Jos tuomioistuin taas päättää, että uudelleen tutkiminen on perusteltua jostakin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua syystä, eurooppalainen maksamismääräys on mitätön. Säännös vastaa sisällöltään vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen 18 artiklan 2 kohtaa.

Asetuksessa ei säädetä siitä, miten menettely jatkuu tilanteessa, jossa uudelleen tutkiminen on katsottu perustelluksi ja eurooppalainen maksamismääräys on todettu mitättömäksi. Eurooppalainen maksamismääräys voitaisiin todeta mitättömäksi myös tilanteissa, joissa vastaajalla ei ole ollut mahdollisuutta vastustaa sitä, mutta vastaaja ei olisi esittänyt perusteita sille, että maksamismääräys olisi sisällöltään perusteeton. Asetuksessa ei säädetä mitättömäksi todetun maksamismääräyksen siirtämisestä käsiteltäväksi tavanomaisen riita-asian oikeudenkäyntimenettelyssä. Kantajan on tämän vuoksi aloitettava velkomisprosessi uudestaan silloin, kun eurooppalainen maksamismääräys on todettu mitättömäksi. Tilanne on näin ollen rinnastettavissa Suomen vuoden 1993 edeltävän maksamismääräyslain mukaiseen maksamismääräyksen raukeamiseen. Mitättömäksi todetun maksamismääräyksen perusteella tehdyt mahdolliset täytäntöönpanotoimet kumoutuisivat.

Asetuksen 21 artiklassa säädetään maksamismääräyksen täytäntöönpanosta. Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanomenettelyihin sovelletaan täytäntöönpanevan jäsenval-

tion lakia, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen säännösten soveltamista. Eurooppalainen maksamismääräys, josta on tullut täytäntöönpanokelpoinen, on pantava täytäntöön samoin edellytyksin kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa annettu täytäntöönpanokelpoinen päätös. Säännös vastaa vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen 21 artiklan 1 kohtaa.

Sekä Suomessa että toisessa jäsenvaltiossa annettu täytäntöönpanokelpoinen maksamismääräys pantaisiin Suomessa täytäntöön lähtökohtaisesti siten kuin ulosottokaassa säädetään. Siltä osin kuin asetuksessa on erillisiä täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä, näitä sovelletaan kansallisten säännösten sijaan. Toisin kuin vähäisiä vaatimuksia koskevassa asetuksessa eurooppalaisesta maksamismääräyksestä annetun asetuksen säännöksissä ei kuitenkaan erityisesti selvennetä, miltä osin ne koskevat täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa kuin määräyksen antaneessa ja miltä osin ne koskevat täytäntöönpanoa myös määräyksen antaneessa jäsenvaltiossa. Säännösten sisällön perusteella on kuitenkin ilmeistä, että 21 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 22 artiklan säännökset tulevat sovellettaviksi vain silloin, kun täytäntöönpanovaltio ei ole sama kuin maksamismääräyksen antanut valtio. Asetuksen 23 artikla täytäntöönpanon keskeyttämisestä ja rajoittamisesta tulee sovellettavaksi myös silloin, kun kysymys on täytäntöönpanovaltiossa annetun maksamismääräyksen täytäntöönpanosta.

Asetuksen 18 artiklan nojalla täytäntöönpanokelpoinen maksamismääräys pantaisiin Suomessa täytäntöön siten kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

Täytäntöönpanoa koskevissa artikloissa ei myöskään selvennetä, miltä osin artiklojen säännökset ovat vähimmäissäännöksiä ja miltä osin ne kokonaan syrjäyttävät vastaavan kansallisen lainsäädännön. Asetuksen johdanto-osan 27 kappaleessa kuitenkin todetaan, että eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpanoa koskevista säännöistä olisi edelleen säädettävä kansallisessa lainsäädännössä, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen säännösten ja erityisesti sen 22 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja 23 artiklassa sää-

dettyjen vähimmäisvaatimusten soveltamista. Johdanto-osan mukaan 22 ja 23 artiklan säännökset olisivat siis vähimmäissäännöksiä.

Asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa luetaan täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanoviranomaisille toimitettavat asiakirjat ja käännökset. Säännös vastaa sisällöltään vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohtaa. Samoin kuin vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen osalta ehdotetaan, että myös maksamismääräysten täytäntöönpanon osalta hyväksytään käännoksissä käytettäväksi suomen ja ruotsin kielen ohella englannin kielen.

Kuten edellä on todettu, sovelletaan säännöstä vain silloin, kun maksamismääräys on annettu toisessa jäsenvaltiossa. Jos Suomessa haetaan Suomessa annetun maksamismääräyksen täytäntöönpanoa, ulosottomiehelle toimitettavasta hakemuksesta sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista säädetään ulosottokaaren 3 luvussa.

Artiklan 3 kohdan mukaan kantajalta, joka jossain jäsenvaltiossa hakee toisessa jäsenvaltiossa annetun eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpanoa, ei saa vaatia minkäänlaista vakuutta, takuuta tai talletusta sillä perusteella, että hän on ulkomaan kansalainen tai että hänellä ei ole kotipaikkaa tai asuinpaikkaa täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa. Säännös vastaa vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 21 artiklan 4 kohtaa.

Asetuksen 22 artiklassa säädetään täytäntöönpanon epäamisestä eräissä tilanteissa. Artikla soveltuu tilanteisiin, joissa täytäntöönpantava eurooppalainen maksamismääräys on annettu muussa kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa.

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpano voidaan artiklassa luetelluin edellytyksin evätä, jos maksamismääräys on ristiriidassa jossakin toisessa jäsenvaltiossa tai kolmanessa maassa aikaisemmin annetun, samoja asianosaisia ja samaa asiaa koskevan päätöksen tai määräyksen kanssa. Säännös vastaa käytännössä vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen 22 artiklan 1 kohtaa. Viimeksi mainitun asetuksen osalta ehdotetaan, että asetusta täydentävään lakiin otetaan säännös toimivaltaisesta tuomioistuimesta 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa. Näin ehdo-

tetaan tehtäväksi myös maksamismääräystä koskevan asetuksen osalta.

Määritelmät sisältävän 5 artiklan mukaan tuomioistuimella tarkoitetaan maksamismääräystä koskevassa asetuksessa kaikkia viranomaisia, joilla on toimivalta eurooppalaisten maksamismääräysten tai muiden niihin liittyvien kysymysten osalta. Myös muu viranomainen kuin tuomioistuin voisi näin ollen olla toimivaltainen tutkimaan täytäntöönpanon epäämistä koskevaa väitettä. Asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tilanteet ovat kuitenkin poikkeuksellisia ja harvinaisia sekä yleensä juridisesti epäselviä. Tämän vuoksi on perusteltua, että nimenomaan tuomioistuin näissä tilanteissa tutkisi edellä sanotut väitteet.

Eurooppalaisesta maksamismääräyksestä annetun asetuksen 22 artiklan 2 kohdan säännökselle ei ole vastinetta vähäisiä vaatimuksia koskevassa asetuksessa. Säännöksen mukaan täytäntöönpano on pyynnöstä evättävä kokonaan tai osittain myös silloin, kun vastaaja on maksanut kantajalle eurooppalaisessa maksamismääräyksessä tuomitun määrän joko kokonaan tai osittain. Ulosottokaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan täytäntöönpanoperusteen täytäntöönpanokelpoisuus päättyy silloin, kun asetettu velvoite lakkaa aineellisesti. Käytännössä merkittävin lakkaamistapa on luonnollisesti rahavelan maksaminen. Jos velallinen on jo maksanut esimerkiksi tuomiossa asetetun velan kokonaisuudessaan, sitä ei voi enää panna myöskään ulosotossa täytäntöön. Jos velka on maksettu osittain, tuomion täytäntöönpanokelpoisuus on vastaavasti tältä osin päätynyt. Edellä sanotun lainkohdan mukaan velvoitteen lakkaaminen otetaan ulosottomenettelyssä huomioon viran puolesta. Toinen asia on, ettei ulosottomies ilman asiaa koskevaa väitettä tiedä velvoitteen lakaneen. Viime kädessä velallisen on myös osoitettava, että hän on jo maksanut velkansa suoraan hakijalle. Nämä säännökset tulevat maksamismääräystä koskevan asetuksen 21 artiklan 1 kohdan nojalla sovellettaviksi myös silloin, kun eurooppalainen maksamismääräys pannaan täytäntöön. Jos velallinen näin ollen osoittaa ulosottomiehelle, että hän on velkansa maksanut, täytäntöönpano evätään.

Ulosottomies ei kuitenkaan voi antaa asiassa oikeusvoimaista ratkaisua. Jos esimerkiksi lakkaamisväitteen tueksi on esitetty todennäköisiä perusteita, mutta yksiselitteistä selvitystä asiasta ei voida hankkia ulosottomenettelyssä, ulosottomiehen on annettava ulosottokaaren 10 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu osoitus täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen käräjäoikeudessa. Täytäntöönpanoriitakanteella velvoitteen lakkaamisesta saadaan oikeusvoimainen ratkaisu. Myös täytäntöönpanoriitaa koskevat säännökset tulevat 21 artiklan 1 kohdan kautta sovellettaviksi maksamismääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä.

Asetuksessa ei säädetä täytäntöönpanon epäämisen seurauksista. Jos eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpano evätäisiin Suomessa 22 artiklan 1 kohdan nojalla, määräyksen täytäntöönpanokelpoisuus päättyisi. Tällöin myös vireillä olevan ulosottoasian vireillä olo päättyisi siten kuin ulosottokaaren 2 luvun 15 §:n 1 momentissa säädetään. Muutoksenhakeminen tuomioistuimen täytäntöönpanon epäävään ratkaisuun ei tätä muuttaisi.

Artiklan 3 kohdan mukaan eurooppalaista maksamismääräystä ei sen sisältämän asiaratkaisun osalta saa missään tapauksessa ottaa uudelleen tutkittavaksi täytäntöönpanovassa jäsenvaltiossa. Säännös vastaa vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 22 artiklan 2 kohtaa.

Asetuksen 23 artikla koskee täytäntöönpanon keskeyttämistä ja rajoittamista. Artikla tulee sovellettavaksi tilanteessa, jossa vastaaja on pyytänyt maksamismääräyksen uudelleen tutkimista 20 artiklan mukaisesti. Tällöin jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin, tai asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu muu toimivaltainen viranomainen, voi vastaajan pyynnöstä a) rajoittaa täytäntöönpanomenettelyn turvaamistoimiin ja b) asettaa täytäntöönpanon edellytykseksi määrättänsä vakuuden asettamisen tai c) poikkeuksellisissa olosuhteissa keskeyttää täytäntöönpanomenettelyn.

Ottaen huomioon, ettei asetuksessa ole toisin säädetty ja että vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen vastaavaa 23 artiklaa nimenomaisesti sovelletaan sekä muussa jäsenvaltiossa että täytäntöönpanovaltiossa an-

nettuihin tuomioihin, myös maksamismääräystä koskevan asetuksen 23 artikla soveltuu sekä tilanteisiin, joissa eurooppalainen maksamismääräys on annettu muussa kuin täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa että tilanteisiin, joissa määräyksen antanut tuomioistuin sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa.

Kuten edellä on mainittu, artikla vastaa pääsisällöltään vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 23 artiklaa. Myös eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetun asetuksen 23 artikla on lähes yhdenmukainen tässä tarkoitettun 23 artiklan kanssa. Yhdenmukaisesti edellä mainittujen asetusten kanssa ehdotetaan, että toimivaltainen viranomaisen 23 artiklassa tarkoitettussa asiassa olisi Suomessa ulosottomies. Toimivallasta ehdotetaan otettavaksi säännös asetusta täydentävään lakiin.

Artiklassa edellytetään, että vastaaja hakee siinä tarkoitettuja toimia. Säännös ei ole velvoittava, vaan jättää tuomioistuimelle tai toimivaltaiselle viranomaiselle harkintavaltaa toimenpiteiden toteuttamisessa. Toimivaltainen viranomaisen ei olisi sidottu vastaajan ehdottamaan toimenpiteeseen, vaan hän voisi valita mainituista toimenpiteistä kyseiseen tapaukseen sopivimman.

Eurooppalaista maksamismääräystä koskeva säännös poikkeaa muista vastaavista säännöksistä siinä, että artikla soveltuu vain tilanteisiin, joissa on kyse siitä, että vastaaja on pyytänyt uudelleen tutkimista 20 artiklan mukaisesti. Muita muutoksenhakutilanteita artikla ei koske, sillä näissä ei olisi enää kyse eurooppalaisesta maksamismääräyksestä, vaan tällöin menettelyssä olisi aina kyse tavanomaisesta riita-asia-asiain käsittelystä.

Toisin kuin vähäisiä vaatimuksia koskevassa asetuksessa, eurooppalaisesta maksamismääräyksestä annetun asetuksen johdanto-osan 27 kappaleessa todetaan, että artikla on vähimmäissäännös. Tämä tarkoittaa, että 23 artiklan säännöksen rinnalla voidaan soveltaa myös muita kansallisen lain mukaisia menettelyitä täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai rajoittamiseksi.

Ulosottomieheltä voitaisiin siis ensinnäkin pyytää täytäntöönpanomenettelyn rajoittamista turvaamistoimiin (a alakohta). Asetusta sovelletaan vain rahasaatavien perintään. Säännös näin ollen mahdollistaisi, että ulos-

ottomies voisi vastaajan pyynnöstä asettaa vastaajan omaa omaisuutta takavarikkoon siinä määrin, että velkojan saatava tulisi turvatuksi. Artiklassa tarkoitettut toimet rinnastuvat pitkälti ulosottokeiden 4 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun turvaavaan ulosmittaukseen, jossa täytäntöönpanon jatkumisen turvaamiseksi ulosottomies saa erikseen säädetyissä tapauksissa toimittaa ulosmittauksen ilman 5 ja 6 luvussa tarkoitettuja jatko-toimia.

Oikeudenkäymiskaaren 7 luku sisältää säännökset Suomen laissa tarkoitetuista turvaamistoimista ja ulosottokeiden 8 luku turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta. Kyseiset säännökset koskevat turvaamistoimen hakemista tai täytäntöönpanoa sen asianosaisen toimesta, jolla on todennäköinen saaminen tai joka tulee hakemaan täytäntöönpanomenettelyä. Täytäntöönpanon peruste on eurooppalainen maksamismääräys ja täytäntöönpanon rajoittamista turvaamistoimiin hakee vastaaja. Tämän johdosta oikeudenkäymiskaaren ja ulosottokeiden mainittuja säännöksiä voidaan soveltaa vain rajoitusti artiklan soveltamisen yhteydessä.

Artiklan b alakohta sisältää vakuuden asettamista koskevia säännöksiä. Kuten edellä on todettu, asetuksen 18 artiklan mukaan pääsääntönä on, että eurooppalainen maksamismääräys on täytäntöönpanokelpoinen, jos siihen ei ole annettu vastinetta säädetyssä määräajassa. Koska asetus ei sisällä vakuuden asettamista koskevia menettelysäännöksiä, sovelletaan kansallista lakia. Asetuksen 23 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa ulosottomies voi b alakohtaan mukaan kuitenkin vastaajan pyynnöstä asettaa täytäntöönpanon edellytykseksi määrittämänsä vakuuden asettamisen. Koska säännös koskee täytäntöönpanon edellytyksiä, siinä on kysymys täytäntöönpanon hakijan velvollisuudesta asettaa vakuus. Asetusta täydentävään lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 23 artiklassa tarkoitettut päätökset aina tekisi kihlakunnanvouti. Kihlakunnanvouti voisi siten kyseisen säännöksen nojalla vastaajan pyynnöstä velvoittaa kantajan asettamaan vakuuden täytäntöönpanon jatkamisen edellytykseksi. Koska kysymys on kantajan velvollisuudesta antaa vakuus, ulosottokeiden

vakuussäännöksiä voitaisiin soveltaa täydentävästi soveltuvin osin.

Lisäksi 23 artiklan c alakohdan mukaan kihlakunnanvouti voisi poikkeuksellisissa olosuhteissa keskeyttää täytäntöönpanomenettelyn. Asetus ei sisällä tarkempia säännöksiä keskeyttämisestä tai keskeyttämismääräyksen voimassaolosta. Jos on varsin todennäköistä, että maksamismääräyksen uudelleen tutkiminen 20 artiklan mukaisesti tulee menestymään, täytäntöönpanon keskeyttämisen edellytysten voidaan katsoa täyttyneen. Artiklan 20 mukainen menettely olisi aina vireillä maksamismääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Jos uudelleen tutkiminen olisi vireillä toisessa jäsenvaltiossa, suomalaisen kihlakunnanvoudin voi olla vaikea arvioida uudelleen tutkimisen mahdollista lopputulosta.

Asetuksen 24 artiklan mukaan asianajajan tai muun oikeudellisen neuvonantajan käyttäminen ei ole pakollista kantajalle tämän hakiessa eurooppalaista maksamismääräystä, eikä vastaajalle tämän vastustaessa eurooppalaista maksamismääräystä. Säännös on soveltamisalaltaan rajoitettu koskemaan nimenomaan maksamismääräyksen hakemista sekä sen vastustamista, eikä esimerkiksi maksamismääräyksen uudelleen tutkiminen kuulu säännöksen soveltamisalaan. Säännös ei tämän vuoksi täysin vastaa vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen asianosaisten edustamista koskevaa 10 artiklan säännöstä. Viimeksi mainittu säännös on luonteelta yleinen, joten sitä sovelletaan myös menettelyssä annetun tuomion uudelleen tutkimiseen.

Suomessa oikeudenkäyntiasiamiehen tai -avustajaan turvautuminen ei ole oikeudenkäymiskaaren 15 luvun mukaan pakollista. Oikeudenkäymiskaaren säännökset tulevat sovellettaviksi siltä osin kuin asetuksessa ei ole muuta säädetty.

Asetuksen 25 artiklassa säädetään oikeudenkäyntimaksuista eli sellaisista tuomioistuimelle suoritettavista maksuista ja kuluista, joiden määrät on vahvistettu kansallisessa lainsäädännössä. Asianajajapalkkiot ja tiedoksiantokustannukset eivät ole artiklassa tarkoitettuja oikeudenkäyntimaksuja. Asetuksen johdanto-osassa todetaan erikseen, että eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen tekemisen olisi merkittävä

velvollisuutta suorittaa kaikki asianmukaiset oikeudenkäyntimaksut.

Suomessa oikeudenkäyntimaksuista säädetään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa sekä siihen liittyvässä asetuksessa.

Artiklan säännöksen mukaan eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ja sitä koskevan vastineen vuoksi jäsenvaltiossa aloitetusta tavanomaisesta riita-asian käsittelystä aiheutuvat yhteenlasketut oikeudenkäyntimaksut eivät saa olla suuremmat kuin ne oikeudenkäyntimaksut, jotka aiheutuvat tavanomaisesta riita-asian käsittelystä, jota ei ole edeltänyt eurooppalainen maksamismääräysmenettely kyseisessä jäsenvaltiossa. Tämä tarkoittaa, että riita-asia, joka on pantu vireille eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä säädettyssä järjestyksessä, mutta joka on sittemmin hakemuksesta annetun vastineen vuoksi saatettu käsiteltäväksi tavanomaisena riita-asiana, ei saa periä enemmän oikeudenkäyntimaksuja kuin asiassa, joka on saatettu vireille oikeudenkäymiskaaren säädettyssä järjestyksessä.

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n mukaisesti oikeudenkäyntimaksut määräytyvät sen mukaan, missä vaiheessa riita-asian käsittely päättyy. Maksut eivät määräydy sen mukaan, miten menettely on aloitettu tai kuinka monta käsittelyvaihetta asiassa on ollut. Jos asia päättyy kirjallisessa menettelyssä, oikeudenkäyntimaksu on 72 euroa. Jos asiasta ei laissa tosin säädetä, tulisi oikeudenkäyntimaksu asiassa, joka päättyy maksamismääräyksen antamiseen tai maksamismääräysmenettelyn päättämiseen, olla mainitut 72 euroa. Myös tilanteessa, jossa asian käsittely jatkuisi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa riita-asian menettelyssä, määräytyisi oikeudenkäyntimaksu sen mukaan, milloin asian käsittely päättyy.

Tilanteessa, jossa maksamismääräysmenettely päättyisi käräjäoikeudessa vastaajan vastustamiseen, tai jos asian jatkokäsittely päättyisi siihen, että tuomioistuin esimerkiksi sille esitetyn oikeuspaikkaväitteen perusteella jättäisi asian tutkimatta, kantajalta perittäisiin laissa säädetty oikeudenkäyntimaksu. Jos kantaja näissä tilanteissa panisi asian tavan-

omaisella riita-asian kanteella uudelleen viireille, perittäisiin häneltä uusi oikeudenkäyntimaksu. Tämä olisi ristiriidassa asetuksen 25 artiklan säännöksen kanssa.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että asetusta täydentävään lakiin otetaan säännös, jonka mukaan eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä jo peritty oikeudenkäyntimaksua otettaisiin huomioon oikeudenkäyntimaksua perittäessä tilanteessa, jossa sama vaatimus on myöhemmin saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi riita-asiana oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä.

Asetuksen 26 artiklassa säädetään asetuksen suhteesta kansalliseen prosessioikeuteen. Artiklan mukaan kaikkiin prosessioikeudellisiin kysymyksiin, joista ei asetuksessa erikseen säädetä, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Vastaava säännös sisältyy vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 19 artiklaan.

Asetus ei sisällä säännöksiä esimerkiksi tuomioistuimen kokoonpanosta tai oikeudenkäyntikuluista. Näin ollen niiden osalta sovellettaisiin kansallista lainsäädäntöä. Eurooppalainen maksamismääräys on rinnastettavissa yksipuoliseen tuomioon. Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n mukaan valmistelua jatkamatta annettujen yksipuolisten tuomioiden osalta tuomioistuimen tulee viran puolesta arvioida vastapuolen maksettavaksi tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä. Huomioon tulee ottaa haastehakemuksen edellyttämä tarpeellisen työn määrä, saatavan suuruus ja välttämättömät kulut. Oikeusministeriö on antanut tarkemmat määräykset pykälän mukaan tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrien perusteista asetuksessa vastapuolen maksettaviksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa (1311/2001).

Edellä mainitut yksinkertaisia perimisasiota koskevat säännökset eivät suoraan ole sovellettavissa eurooppalaiseen maksamismääräykseen. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että asetusta täydentävään lakiin otetaan säännös, jonka mukaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n säännöstä voitaisiin soveltaa myös eurooppalaisiin maksamismääräyksiin.

Asetuksen 27 artiklassa määritellään asetuksen suhde neuvoston asetukseen (EY) N:o 1348/2000 oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa (tiedoksiantoasetus). Artiklan mukaan asetus ei vaikuta tiedoksiantoasetuksen soveltamiseen. Kun Euroopan parlamentin ja neuvoston antama asetus (EY) N:o 1393/2007 oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta tulee sovellettavaksi 13 päivänä marraskuuta 2008, sovelletaan sitä tiedoksiantoasetuksen sijaan.

Asetuksen 28 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta tiedottaa yleisölle ja asianomaisille ammattialoilta tiedoksiantokuluista ja täytäntöönpanomenettelyssä toimivaltaisista viranomaisista erityisesti neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustetun siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston välityksellä.

Asetuksen 29 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2008 ilmoitettava komissiolle menettelyssä toimivaltaisista tuomioistuimista, uudelleen tutkimista koskevasta menettelystä ja menettelyssä toimivaltaisista tuomioistuimista, maksamismääräysmenettelyä varten hyväksytyistä ja tuomioistuimen käytössä olevista viestintävälineistä sekä maksamismääräyksen käänöksissä hyväksytyistä kielistä. Komissiolle on myös ilmoitettava edellä mainittuihin tietoihin myöhemmin tehtävät muutokset.

Komissio asettaa ilmoitetut tiedot yleisön saataville julkaisemalla ne Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja muilla asianmukaisilla tavoilla.

Asetuksen 30 – 32 artiklat sisältävät säännöksiä lomakkeiden ajan tasalle saattamiseen tai tekniseen mukauttamiseen liittyvistä toimenpiteistä, komitologiamenettelystä ja asetuksen uudelleentarkastelusta.

Asetus on 33 artiklan mukaan tullut voimaan 12 päivänä joulukuuta 2007. Asetusta sovelletaan 12 päivästä joulukuuta 2008 alkaen, lukuun ottamatta 28, 29, 30 ja 31 artiklaa, joita sovelletaan 12 päivästä kesäkuuta 2008.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ja vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annettujen asetusten menettelyä koskevat säännökset eivät ole tyhjentävät ja Suomen laissa ei ole kaikilta osin olemassa tarvittavia menettelyjä täydentäviä säännöksiä. Ehdotetulla lainsäädännöllä täydennetään asetusten säännöksiä siltä osin kun se on välttämätöntä. Säännöksistä on pyritty tekemään sellaisia, että ne mahdollisimman hyvin palvelisivat asetusten säännösten soveltamista.

Lakeihin eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ehdotetaan otettavaksi tuomioistuimen toimivaltaa koskeva säännös, jonka mukaan yksinomaan Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan asetuksissa säädettyissä menettelyissä esitettyjä vaatimuksia. Asetuksissa säädetty menettelyt tulevat käytännössä sovellettavaksi vain harvoin. Asetusten yleinen soveltamisala on rajoitettu ja ne tulevat sovellettaviksi ainoastaan rajat ylittävissä tilanteissa. Toimivallan keskittäminen yhteen käräjäoikeuteen palvelisi tämän vuoksi hajautettua järjestelmää paremmin asiantuntemuksen kertymistä menettelyn hoitamiseen. Asioiden käsittelyn keskittäminen antaisi myös paremmat edellytykset toiminnan tehostamiseen ja sähköisen asioinnin kehittämiseen. Koska kantaja asetuksissa tarkoitetuissa menettelyissä useimmiten olisi toisesta jäsenvaltiosta, tarkoituksenmukaisinta olisi, että toimivalta keskitettäisiin pääkaupungin käräjäoikeuteen. Asetuksessa säädetty menettelyt ovat yleensä kokonaan kirjalliset. Pitkiin etäisyyksiin perustuvia esteitä toimivallan keskittämiseksi ei siten ole. Säännös olisi myös selkeä.

Ehdotetut lait sisältäisivät myös asetuksia täydentäviä säännöksiä menettelyissä vireille pannun asian käsittelyn jatkamisesta riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyssä, toimivalta-ristiriitaisia tuomioita koskevassa asiassa ja täytäntöönpanon keskeyttämistä tai rajoittamista koskevassa asiassa sekä täytäntöönpanossa vaadittavista käännöksistä. Lisäksi lakiin eurooppalaisesta vähäisiin vaati-

muksiin sovellettavasta menettelystä ehdotetaan otettavaksi muutoksenhakua koskeva säännös.

Lakiin eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös menettelyssä tuomittavista oikeudenkäyntikuluista. Säännöksen mukaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n kulusäännöstä sovellettaisiin myös eurooppalaiseen maksamismääräyksiin. Eurooppalainen maksamismääräys on menettelyllisesti rinnastettavissa velkomusta koskevaan yksipuoliseen tuomioon. Ehdotettu säännös mahdollistaisi, että menettelyssä määrättävät oikeudenkäyntikulut olisivat arvioitavissa 8 c §:ssä säädettyin perustein.

Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös maksamismääräyksestä perittyjen oikeudenkäyntimaksujen huomioon ottamisesta perittäessä oikeudenkäyntimaksua myöhemmin vireille saatetun samaa asiaa koskevasta riita-asian käsittelystä. Eurooppalaista maksamismääräystä koskevan asetuksen 25 artiklan mukaan eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ja sitä koskevan vastineen vuoksi jäsenvaltiossa aloitetusta tavanomaisesta riita-asian käsittelystä aiheutuvat yhteenlasketut oikeudenkäyntimaksut eivät saa olla suuremmat kuin ne oikeudenkäyntimaksut, jotka aiheutuvat tavanomaisesta riita-asian käsittelystä, jota ei ole edeltänyt eurooppalainen maksamismääräysmenettely kyseisessä jäsenvaltiossa. Säännöksen tarkoituksena on edistää maksamismääräysmenettelyn käyttämistä rajat ylittävien saatavien velkomisessa. Asetusta täydentävässä laissa säädettäisiin, että riita-asian oikeudenkäyntimaksusta vähennettäisiin viran puolesta saman vaatimuksen maksamismääräysmenettelystä jo peritty oikeudenkäyntimaksu. Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös vaatimuksen peruuttamisesta osittaisen maksamismääräyksen antamisen yhteydessä.

Asetuksissa säädettyissä menettelyissä annettuihin ratkaisuihin sovellettaisiin riita-asioiden oikeudenkäyntimaksuihin sovellettavia säännöksiä. Selkeyden vuoksi asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettuun lakiin.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys tekisi mahdolliseksi vähäisiä vaatimuksia ja eurooppalaista maksamismääräystä koskevien asetusten käytännön soveltamisen Suomessa. Asetusten voimaantulosta seuraa, että Helsingin kärjäoikeudessa on ryhdyttävä käsittelemään asetusten soveltamisalaan kuuluvia vaatimuksia niissä säädettyissä menettelyissä.

Sekä vähäisistä vaatimuksista että eurooppalaisesta maksamismääräyksestä annettua asetusta sovelletaan vain valtion rajat ylittäviin riita-asioihin. Ei ole oletettavaa, että Suomessa käsiteltävien rajat ylittävien riita-asioiden kokonaisuus asetusten voiman tulo myötä merkittävästi lisääntyisi. Menettelyjen keskittäminen Helsingin kärjäoikeuteen tulisi kuitenkin lisäämään sanotun tuomioistuimen työtaakkaa nykyisestä. Asetusten voimaantulon jälkeen on tämän vuoksi perusteltua selvittää, onko Helsingin kärjäoikeuden henkilöstöressurssien lisäämiselle tarvetta.

Asetuksissa säädettyissä menettelyissä annetut tuomiot ja maksamismääräykset olisivat suoraan täytäntöönpantavia, ja hakemus niiden täytäntöönpanemiseksi tehtäisiin suoraan ulosottoviranomaiselle. Asetuksen mukaan ulosottoviranomainen voi tietyin edellytyksin keskeyttää tai rajoittaa täytäntöönpanoa. Tällaisten toimien tekeminen silloin, kun on kyse ulkomaisen tuomion täytäntöönpanosta, vaatii oletettavasti tavanomaista perusteellisempaa harkintaa. On näin ollen todennäköistä, että asetuksen voimaantulo saattaa jossakin määrin lisätä ulosoton työmäärää. Koska ulosotossa olevien kansainvälisten asioiden määrä on toistaiseksi ollut suhteellisen pieni, lisääntynyt työmäärä olisi kuitenkin hoidettavissa nykyisellä henkilöstömäärällä.

Esityksen mukaan ulosottomies olisi velvollinen ottamaan vastaan englanninkielisen käännöksen todistuksesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettua tuomiosta tai vastaavasti englanninkielisen käännöksen toisessa jäsenvaltiossa annetusta maksamismääräyksestä. Tämä saattaa vähäisessä määrin lisätä käännöskuluja oikeusministeriön hallinnonalalla.

5 Asian valmistelu

Ehdotus hallituksen esitykseksi on valmisteltu oikeusministeriön 17 päivänä joulukuuta 2007 asettamassa työryhmässä. Työryhmässä on oikeusministeriön lisäksi ollut edustettuna Helsingin kärjäoikeus, Suomen Asianajajaliitto sekä Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottovirasto.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot 26 viranomaiselta, tuomioistuimelta ja järjestöltä. Lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti esitysluonnokseen ja pitivät ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina ja hyvin perusteltuina. Erityisesti ehdotus toimivallan keskittämiseksi Helsingin kärjäoikeuteen sai laajaa kannatusta. Ainoastaan Suomen tuomariliitto ry vastusti ehdotusta.

Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ulosottovirasto sekä Suomen Kihlakunnanvoudit ry pitivät keskitettyä toimivaltasäännöstä liian monimutkaisena siirtämistilanteessa ja katsoivat, että näitä tilanteita varten tulisi harkita erillistä oikeuspaikkaa koskevaa poikkeussäännöstä tai säännöstä asioiden siirtämisestä viran puolesta.

Asetusten valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmät U 36/2004 vp, U 19/2005 vp ja E 8/2003 vp. Lakivaliokunta on antanut asetuksista lausunnot 16/2004 vp ja 13/2005 vp.

6 Riippuvuus muista esityksestä

Oikeusministeriö on 30 päivänä toukokuuta 2008 antanut eduskunnalle hallituksen esityksen 70/2008 vp riita-asioiden oikeuspaikkaa koskevien säännösten muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan oikeuskäymiskaaren 10 lukuun otettavaksi muun muassa säännökset, jotka mahdollistaisivat, että kärjäoikeus tilanteessa, jossa se ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa, pääsäännön mukaan siirtäisi asian kantajan tai hakijan suostumuksella toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Tullessaan voimaan säännökset tulisivat sovellettaviksi myös silloin, kun vähäisiä vaatimuksia koskeva asia tai maksamismääräysasia siirrettäisiin käsiteltäväksi riita-asiana.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä

1 §. Soveltamisala. Pykälään on otettu lain soveltamisalaa koskeva säännös. Siitä ilmenee, että laki sisältää täydentävät säännökset eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annetun asetuksen soveltamisesta Suomessa. Lain säännöksiä sovelletaan täydentävästi mainitun asetuksen säännösten tullessa sovellettaviksi.

2 §. Toimivaltainen tuomioistuin. Pykälään ehdotetaan otettavaksi toimivaltaista tuomioistuinta koskeva säännös.

Vähäisistä vaatimuksista annettua asetusta sovelletaan sellaisiin valtion rajat ylittäviin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin, joissa vaatimuksen arvo on enintään 2 000 euroa. Asetuksessa valtion rajat ylittävällä asialla tarkoitetaan asiaa, jossa vähintään yhdellä asianosaisella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka tuomioistuimen käsiteltäväksi asia on saatettu.

Tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta edellä sanotuissa valtion rajat ylittävissä asioissa määräytyy Bryssel I asetuksen mukaan. Bryssel I asetus ei kuitenkaan määrittele kansallista toimivaltaa. Niissäkin tapauksissa, joissa Bryssel I asetuksessa säädetään, että tietyn paikkakunnan tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan asetuksen soveltamisalaa kuuluvaa asiaa, kyseisen paikkakunnan tuomioistuin kulloinkin kysymyksessä olevassa asiassa määräytyy kansallisen lain mukaan.

Vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen soveltaminen ei edellytä erityistä säännöstä tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta. Jos lailla ei toisin säädetä, tuomioistuimen toimivalta Suomessa määräytyisi oikeudenkäymiskaaren 10 luvun säännösten mukaisesti. Näin on esimerkiksi Bryssel I asetuksen osalta.

Todennäköistä on, että vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely tulee käytännössä sovellettavaksi vain harvoin, koska se soveltuu yksinomaan asioihin, joissa yhdellä asianosaisella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa ja joissa vaatimuksen arvo olisi enintään 2 000 euroa. Keskittämällä asioiden käsittely yhteen käräjäoikeuteen voitaisiin paremmin taata riittävän asiantuntemuksen kertyminen menettelyn hoitamiseen. Pykälään ehdotetaan sanotuista syistä otettavaksi säännös, jonka mukaan asetuksessa tarkoitettu vaatimus tutkitaan Suomessa Helsingin käräjäoikeudessa. Säännöksestä seuraisi, että vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä esimerkiksi vastaajan kotipaikan tuomioistuin olisi Helsingin käräjäoikeus silloinkin, kun vastaajan kotipaikka olisi Rovaniemellä.

Yksinomaista toimivaltasäännöstä tukee myös se, että eurooppalainen vähäisiin vaatimuksiin sovellettava menettely olisi lähtökohtaisesti kirjallinen. Silloinkin, kun menettelyssä poikkeuksellisesti olisi toimitettava suullinen käsittely, asetus antaisi oikeudenkäymiskaarta laajemmat mahdollisuudet toteuttaa käsittely käyttäen hyväksi videoneuvottelua tai muuta nykyaikaista viestintätekniikkaa.

Edellä todetun mukaisesti Suomi antaisi komissiolle ilmoituksen, jonka mukaan Suomessa toimivalta antaa tuomio eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä on Helsingin käräjäoikeudella.

3 §. Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana. Pykälässä säädettäisiin asian siirtämisestä käsiteltäväksi tavallisena riita-asiana. Asetuksen 4 artiklassa säädetään eurooppalaisen vähäisiin vaatimuksiin sovellettavan menettelyn aloittamisesta. Menettelyn aloittamisen yhteydessä kantajan on tavanomaiseen tapaan ilmoitettava vaatimuksensa. Jos tuomioistuin tällöin havaitsee esimerkiksi vaatimuksen arvon ylittävän 2 000 euroa tai koskevan työoikeudellista saatavaa, tuomioistuimen tulee 4 artiklan 3 kohdan mukaan

ilmoittaa tästä kantajalle. Jos kantaja ei tällöin peruuta vaatimustaan, tuomioistuin käsittelee sen siinä jäsenvaltiossa sovellettavan oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään. Suomessa asia käsiteltäisiin oikeudenkäymiskaaren riita-asioihin sovellettavien menettelysäännösten mukaisesti.

Suomen laissa ei ole ennestään säännöstä, jonka perusteella asian tutkiminen voitaisiin muusta menettelystä siirtää jatkettavaksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä. Tämän vuoksi lakiin otettaisiin siirtomenettelyä koskeva nimenomainen säännös.

Pykälän *1 momentin* mukaan käräjäoikeus ilmoittaisi asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kantajalle, että asetuksen mukaisessa menettelyssä tehty vaatimus katsotaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n mukaiseksi haastehakemukseksi. Tarvittaessa käräjäoikeus pyytäisi kantajaa täydentämään haastehakemusta oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisesti.

Tarkoituksenmukaista ei olisi, että oikeudenkäymiskaaren mukainen menettely alkaisi siirtotilanteessa uudelleen haastehakemuksen esittämisellä. Näin on etenkin sen vuoksi, että vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen mukainen vaatimuslomake A sisältää lähes kaikki vastaavat tiedot kuin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 tai 3 §:n mukainen haastehakemus. Jos vaatimuslomakkeessa esitettyjen tietojen täydentäminen olisi tarpeellista, kantajaa voitaisiin siirtoilmoituksen antamisen yhteydessä tarvittaessa pyytää oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisesti täydentämään haastehakemusta. Kantajalta tulisi tarvittaessa myös tiedustella, katsooko hän, että asia ei ole oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla riittainen. Samalla tulisi pyytää muut mahdolliset oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n edellyttämät täydennykset. Lisäksi kantajalle tulisi ilmoittaa, että jos hän katsoo asian olevan riittainen, haastehakemusta tulisi täydentää oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 ja 4 §:n mukaisesti.

Asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa säädetään tilanteesta, jossa vastaaja eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä esitetyn vaatimuksen johdosta vastauksessaan väittää, että muun kuin rahamää-

räisen vaatimuksen arvo ylittää 2 000 euroa. Asetuksen mukaan tuomioistuimen on tällöin tehtävä myönteinen tai kielteinen päätös vaatimuksen kuulumisesta asetuksen soveltamisalaan.

Asetuksen 5 artiklan 7 kohdassa säädetään siitä, mitä tapahtuu, kun vastaajan esittämä vastavaatimus arvoltaan ylittää asetuksessa säädetyn 2 000 euron enimmäismäärän. Tällöin vaatimusta ja vastavaatimusta ei käsitellä eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä, vaan ne käsitellään sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään.

Asetuksessa ei ole säännöstä siitä, tulisiko vaatimus 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, kun tuomioistuin päättää, ettei asia kuulu asetuksen soveltamisalaan, siirtää käsiteltäväksi sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti, jossa asiaa käsitellään. Ottaen huomioon asetuksen 4 artiklan 3 kohdan säännös olisi kuitenkin johdonmukaista, että asia myös 5 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa siirrettäisiin käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä. Ei ole myöskään täysin selvää, missä menettelyssä asia olisi käsiteltävä, jos vastavaatimus kuuluu 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin asioihin, jotka eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan. Myös tältä osin olisi kuitenkin perusteltua, että asia siirrettäisiin käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaisesti.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetaan edellä sanotun perusteella otettavaksi säännös, jonka mukaan käräjäoikeuden olisi asetuksen 5 artiklan 5 tai 7 kohdan tarkoittamassa tilanteessa ilmoitettava kantajalle ja vastaajalle, että asian käsittelyä jatketaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Menettelyn etenemisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että asian käsittely siirtämisen jälkeen jatkuisi oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 §:n mukaisesti joko valmistelun jatkamisella kirjallisesti tai suullisesti istunnossa (valmisteluistunto). Säännöksen nojalla asia voitaisiin myös siirtää suoraan pääkäsittelyyn. Siirrosta oikeudenkäymiskaaren mukaiseen menettelyyn tulisi ilmoittaa sekä kantajalle että vastaajalle. Il-

moituksessa olisi todettava millä tavoin valmistelua jatketaan vai siirretäänkö asia suoraan pääkäsitelyyn.

Asian siirtyessä käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä, asian katsottaisiin tulleen vireille silloin, kun alkuperäinen vaatimuslomake on toimitettu käräjäoikeuden kansliaan.

Siirrettäessä asia käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa normaalissa riita-asian menettelyssä, tulisivat myös oikeudenkäymiskaaren riita-asian oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännökset kokonaisuudessaan sovellettaviksi. Tämä tarkoittaa sitä, että myös 10 luvun oikeuspaikkasäännökset tulisivat sovellettaviksi. Siitä, että asia on saatettu vireille eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä, ei seuraisi, että Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan kysymyksessä olevan riita-asian. Jos vastaaja ei vastaisi kanteeseen tai vastauksessaan esittäisi tuomioistuimen toimivaltaa koskevan oikeudenkäyntiväitteen, ja Helsingin käräjäoikeus ei olisi 10 luvun säännösten nojalla toimivaltainen, olisi kanne jätettävä tutkimatta.

Kantaja voisi tilanteessa, jossa asia siirretään käsiteltäväksi riita-asiana, halutessaan peruuttaa kanteensa oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaisesti, jolloin asia jäisi silensä. Jos kantaja peruttaisi kanteensa sen jälkeen, kun vastaaja on vastannut, olisi asia oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 5 §:n nojalla kuitenkin ratkaistava tuomiolla.

Jos oikeudenkäymiskaaren oikeuspaikkasäännökset eivät tulisi sovellettaviksi edellä selostetuissa siirtotilanteissa, asetuksessa säädettyä oikeudenkäyntimenettelyä olisi mahdollista käyttää väärin. Asetus ei nimittäin estä vaatimuksen esittämistä siinä säädettyssä menettelyssä sellaisissakaan tilanteissa, joissa vaatimus selvästi rajautuu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Oikeuspaikkasäännösten soveltamisen myötä asetettaisiin kantajalle velvollisuus selvittää, että vaatimus kuuluu asetuksen soveltamisalaan, ennen kuin hän toimittaa vaatimuslomakkeen Helsingin käräjäoikeudelle.

Asetuksessa ei ole erillistä säännöstä siirtopäätöstä koskevasta muutoksenhausta. Asetuksen 19 artiklan mukaan muutoksenhakuun sovellettaisiin tällöin oikeudenkäymiskaaren

muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Siirtopäätös olisi oikeudenkäynnin aikana tehty oikeudenkäyntimenettelyä koskeva ratkaisu. Oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan käräjäoikeuden oikeudenkäynnin aikana tekemään ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla vain, jos se on nimellisesti sallittu. Siirtopäätökseen ei näin ollen saisi hakea muutosta.

4 §. Muutoksenhaku. Pykälään ehdotetaan otettavaksi selventävä viittaussäännös, jonka mukaan oikeudenkäymiskaaren muutoksenhakua koskevia säännöksiä sovelletaan asetuksessa tarkoitettussa eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuihin ratkaisuihin, jollei asetuksessa toisin säädetä.

Asetuksen 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, voidaanko eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuun tuomioon jäsenvaltioiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lainsäädännön mukaan hakea muutosta ja minkä määräajan kuluessa muutoksenhaku on tehtävä.

Artiklan sanamuodon voidaan katsoa mahdollistavan sen, että muutoksenhakuoikeus asetuksen mukaiseen tuomioon olisi rajoituneempi kuin tavanomaisessa riita-asia. Tällaista ratkaisua voitaisiin pitää perusteltuna, sillä kyseessä ovat merkitykseltään vähäisemmät asiat, joissa vaatimuksen arvo on aina enintään 2 000 euroa. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta valitusoikeuden rajoittamista siitä, mitä se on tavanomaisessa riita-asia.

Vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettuihin ratkaisuihin voisi näin ollen hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta käräjäoikeudesta hovioikeuteen ja hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen oikeudenkäymiskaareissa säädetään. Asetuksen mukaisessa menettelyssä annettuihin yksipuolisiin tuomioihin voitaisiin oikeudenkäymiskaaren mukaisesti hakea takaisinaantia. Lisäksi lainvoiman saaneisiin tuomioihin voitaisiin hakea muutosta siten kuin ylimääräisestä muutoksenhausta oikeudenkäymiskaareissa säädetään.

Asetuksen mukaan käräjäoikeus voisi tehdä myös muita ratkaisuja kuin antaa asetuksessa tarkoitettuja tuomioita. Näihin muihin ratkai-

suihin voitaisiin asetuksen 19 artiklan periaatteen mukaisesti soveltaa soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

5 §. *Toimivalta ristiriitaisia tuomioita koskevassa asiassa.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan hakemus täytäntöönpanon epäämiseksi sen perusteella, että tuomio on asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa aikaisemmin annetun tuomion kanssa, otettaisiin tutkittavaksi Helsingin käräjäoikeudessa.

Asetuksen 22 artikla koskee eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetun tuomion täytäntöönpanon epäämistä. Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen on sen henkilön pyynnöstä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, evättävä täytäntöönpano, jos eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annettu tuomio on ristiriidassa jossakin toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa samaa asia koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa, ja aikaisempi tuomio on annettu täytäntöönpaneuvassa jäsenvaltiossa tai se täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiselle täytäntöönpaneuvassa jäsenvaltiossa, ja tähän ristiriitaan ei ole vedottu eikä siihen ole voitu vedota tuomioistuinjäsenvaltion tuomioistuinmenettelyssä.

Artiklan mukaan täytäntöönpanon epäedellä mainitussa tilanteessa velallisen pyynnöstä täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin. Pyyntö täytäntöönpanon epäämiseksi tulee siis esittää tuomioistuimelle erillisellä hakemuksella, eikä kysymyksessä olevan tuomion täytäntöönpanosta vastaavalle ulosottomiehelle. Suomessa ei ole ennestään forumsäännöstä, jonka perusteella määräytyisi toimivaltainen tuomioistuin 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa. Tämän vuoksi 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltaisesta tuomioistuimesta on säädettävä erikseen.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan asetuksessa tarkoitettavat vaatimukset tutkittaisiin Helsingin käräjäoikeudessa. Tästä syystä on perusteluta, että myös 22 ar-

tiklan 1 kohdassa tarkoitettujen epäämisasioiden ratkaiseminen keskitettäisiin Helsingin käräjäoikeuteen.

Koska kysymys on hakemuksesta vireille tulevasta asiasta, menettelyssä sovellettaisiin soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luku. Epäämisasian luonteesta johtuen sitä ei tulisi ratkaista kuulematta tuomioon johtaneen prosessin toista osapuolta. Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin tavanomaiseen tapaan hovioikeudelta.

6 §. *Toimivalta täytäntöönpanon keskeyttämisestä tai rajoittamisesta koskevassa asiassa.* Asetuksen 23 artiklassa säädetään täytäntöönpanevan jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen tai viranomaisen mahdollisuudesta velallisen hakemuksesta rajoittaa tai keskeyttää täytäntöönpano. Tuomioistuin ei Suomessa vastaa täytäntöönpanokelpoisen tuomion täytäntöönpanosta, vaan ulosottoasiat käsittelee toimivaltaisena viranomaisena ulosottomies. Artiklassa tarkoitettu hakemus tehtäisiin näin ollen ulosottomiehelle. Selkeyden vuoksi asiasta ehdotetaan otettavaksi säännös lakiin.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on ulosottomies.

Pykälän 2 momentin mukaan kihlakunnanvouti päättäisi itse 23 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä. Ulosottoaaren 1 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan ulosottomiehinä toimivat kihlakunnanvoudit ja heidän alaisinaan kihlakunnanulosottomiehet. Ulosottoaaren 1 luvun 9 §:n 12 kohdan viittaussäännöksen mukaan kihlakunnanvoudin tulee itse hoitaa pykälässä säädettyjen tehtävien lisäksi myös muussa laissa kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan säädetyt tehtävät. Säännöksestä seuraisi, että täytäntöönpanoa lykäävästä tai rajoittavasta toimenpiteestä ei voisi päättää kihlakunnanulosottomies. Päätöksenteko näissä asioissa edellyttää tavallisesti erityistä asiantuntemusta, minkä vuoksi ehdotetaan, että sanottujen asioiden ratkaiseminen kuuluisi kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan.

7 §. *Käännökset.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi asetusta täydentävä säännös asiakirjojen käännöksistä. Asetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan täytäntöönpanoa hakevan asianosaisten on toimitettava jäl-

jennös vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä annetusta tuomiosta vakio-omakkeelle D laaditusta todistuksesta ja tarvittaessa käänös täytäntöönpanevan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai, jos jäsenvaltiossa on useita virallisia kieliä, oikeudenkäynnissä sillä paikkakunnalla käytettävälle viralliselle kielelle tai yhdelle siellä käytettävistä virallisista kielistä, missä täytäntöönpanoa haetaan, tai jollekin muulle kielelle, jonka täytäntöönpaneva jäsenvaltio on ilmoittanut hyväksyvänsä. Asetuksen 25 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla hyväksymänsä kielet.

Jäsenvaltiot eivät asetuksen mukaan ole velvollisia hyväksymään muun kuin oman virallisen kielensä käyttämistä todistuksen käänöksissä. Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 täydentävässä laissa (1153/2004) sekä riitauttamattomia vaatimuksia koskevasta eurooppalaisesta täytäntöönpanoperusteesta annetussa laissa (825/2005) säädetään hyväksytyistä käänöksistä. Kyseisten lakien mukaan Suomi hyväksyy tietyistä suoraan täytäntöönpanovien ratkaisujen todistuksista käänökset suomen ja ruotsin kielen lisäksi myös englanninkielisenä.

Yksi vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen tavoitteista on yksinkertaistaa täytäntöönpanoa siten, että asianosainen pystyisi ennen itse täytäntöönpanomenettelyä kokonaisuudessaan toimimaan tuomiovaltiossa. Myös tuomiota koskeva todistus tulisi tämän vuoksi voida käänättää tuomiovaltiossa. Todistuksen käänättäminen suomeksi tai ruotsiksi voisi kuitenkin useissa jäsenvaltioissa tuottaa vaikeuksia. Lisäksi käänösten laatu voisi usein jäädä puutteelliseksi. Nämä seikat huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että Suomi ilmoittaa hyväksyvänsä todistuskäänöksissä käytettäväksi kieleksi suomen ja ruotsin kielten ohella englannin kielen, jota maassamme yleisesti osataan. Koska Suomen viranomaiset pääsääntöisesti ovat velvollisia ottamaan vastaan vain suomen- ja ruotsinkielisiä asiakirjoja, pykälään

ehdotetaan otettavaksi säännös, josta ilmenee, että ulosottomiehelle voidaan antaa käänös todistuksesta suomen, ruotsin tai englannin kielelle.

Jos englanninkielinen todistus tai käänös on esimerkiksi joltain kohdin niin epäselvä, ettei asiaa käsittelevä ulosottomies vaikeuksitta pysty varmistumaan sen täsmällisestä sisällöstä, todistuksesta olisi ulosottoviranomaisen kustannuksella hankittava käänös suomen tai ruotsin kielelle.

Asetuksessa ei säädetä asianosaisen oikeudesta saada tuomiota tai todistusta ymmärtämälleen kielelle. Tämä johtuu siitä, että asetuksessa säädetään ainoastaan toisen jäsenvaltion viranomaiselle toimitettavista asiakirjoista. Suomen kansallinen ulosottojärjestelmä turvaa kuitenkin jo nyt velallisen oikeuden saada täytäntöönpanoasiaa koskevat tiedot suomeksi tai ruotsiksi.

Suomessa velalliselle annetaan täytäntöönpanoasian vireilletulon yhteydessä ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n mukainen vireilletuloilmoitus. Tämä ilmoitus sisältää muun muassa tarpeelliset asianhallintatiedot. Tarpeellisilla asianhallintatiedoilla tarkoitetaan ulosottokaaren 1 luvun 26 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittuja ulosottorekisteriin kirjattavia tietoja. Ulosottorekisteriin on muun muassa kirjattava tiedot saatavasta ja ulosotoperusteesta. Tiedot kirjataan rekisteriin suomeksi tai ruotsiksi ja myös vireilletuloilmoitus laaditaan jommallakummalla edellä mainitulla kielellä. Tämän lisäksi velallisella on pyynnöstä oikeus saada edellä tarkoitettujen rekisterin tiedoista tuloste ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n mukaan myös tieto muiden asiaan liittyvien asiakirjojen sisällöstä. Jos englanninkielinen todistus on ulosottomiehen pyynnöstä käännetty suomeksi tai ruotsiksi, velalliselle annettaisiin jäljennös myös tästä käänöksestä.

Jos todistuksesta annettu käänös on englanninkielinen, ja velallinen ilmoittaa, ettei hän riittävästi hallitse englannin kieltä ja että hän pitää vireilletuloilmoituksessa olevia tietoja riittämättöminä, ulosottomies voisi tulkasta koskevan ulosottokaaren 3 luvun 112 §:n periaatteiden mukaisesti suullisesti käänntää todistuksen sisällön velalliselle tai käänntää todistuksen suomeksi tai ruotsiksi.

Kääntämisestä aiheutuneet kulut jäisivät täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen kannettavaksi.

Suomi ilmoittaisi edellä sanotun mukaisesti komissiolle, että Suomi hyväksyy 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuiksi kieliksi virallisten kieltensä suomen ja ruotsin lisäksi englannin.

8 §. Voimaantulo. Pykälässä on tavanomainen voimaantulosäännös.

1.2 Laki eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä

1 §. Soveltamisala. Pykälään on otettu lain soveltamisalaa koskeva säännös. Siitä ilmenee, että laki sisältää täydentävät säännökset eurooppalaista maksamismääräysmenettelyä koskevan asetuksen soveltamisesta Suomessa. Lain säännöksiä sovelletaan täydentävästi mainitun asetuksen säännösten tullessa sovellettaviksi.

2 §. Toimivaltainen tuomioistuin. Edellä eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä täydentävän lakiehdotuksen 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetuista syistä ehdotetaan, että pykälään otetaan säännös, jonka mukaan asetuksessa tarkoitettu hakemus tutkitaan Suomessa Helsingin kärjäoikeudessa.

Asetuksen 20 artiklassa säädetään annetun maksamismääräyksen uudelleen tutkimisesta poikkeuksellisissa tapauksissa. Artiklan mukaan vastaajalla on vastauksen antamiselle asetetun määräajan jälkeen eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa oikeus pyytää maksamismääräyksen uudelleen tutkimista määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Koska Helsingin kärjäoikeus olisi yksinomaan toimivaltainen käsittelemään eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen, olisi Helsingin kärjäoikeus myös toimivaltainen tutkimaan Suomessa annetun maksamismääräyksen uudelleen asetuksen 20 artiklassa säädetyllä tavalla.

3 §. Vaatimuksen peruuttaminen. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös vaatimuksen peruuttamisesta silloin, kun kärjäoikeus asetuksen 10 artiklan 2 kohdan perusteella antaa osittaisen maksamismääräyksen. Asetuksen

10 artiklassa säädetään siitä, miten tuomioistuimen ja kantajan on toimittava tilanteessa, jossa maksamismääräyshakemus ei ole kokonaisuudessaan hyväksyttävissä. Jos tuomioistuin toteaa, että hakemus vain osittain täyttää asetuksessa säädetyt edellytykset maksamismääräyksen antamiselle, tuomioistuimen on ilmoitettava asiasta kantajalle sekä tehtävä ehdotus sellaiseksi muutetuksi maksamismääräyshakemukseksi, jonka tuomioistuin voi hyväksyä. Kantajan on joko hyväksyttävä tai hylättävä ehdotus. Jos kantaja ei lähetä vastaustaan tuomioistuimen asettamassa määräajassa tai ei hyväksy tuomioistuimen ehdotusta, tuomioistuin hylkää eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen. Jos kantaja hyväksyy tuomioistuimen ehdotuksen, tuomioistuin antaa tältä osin eurooppalaisen maksamismääräyksen. Asetuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan alkuperäisen vaatimuksen jäljelle jäävää osaa koskevat seuraukset määräytyvät kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Suomen laki ei ennestään sisällä 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kansallista lainsäädäntöä. Asetus voidaan katsoa edellyttävän tällaista lainsäädäntöä.

Osittaisen maksamismääräyksen antaminen edellyttää, että kantaja on sen nimenomaisesti hyväksynyt. Näin tehdessään hänen voidaan katsoa peruuttaneen vaatimuksensa muilta osin. Pykälään ehdotetaan tämän vuoksi otettavaksi säännös, jonka mukaan kärjäoikeuden antaessa asetuksen 10 artiklan 2 kohdan nojalla osittaisen maksamismääräyksen, kantajan katsotaan muilta osin peruuttaneen vaatimuksensa. Vaatimuksen peruuttaminen ei kuitenkaan estäisi kantajaa jatkamasta peruuttamansa vaatimuksen osan perimistä tekemällä uuden eurooppalaista maksamismääräystä koskevan hakemuksen tai nostamalla asiaa koskevan riita-asian kanteen.

4 §. Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana. Pykälässä säädettäisiin maksamismääräysasian siirtämisestä käsiteltäväksi riita-asiana.

Asetuksen 17 artiklassa säädetään siitä, mitä tapahtuu, kun vastaaja vastustaa annettua eurooppalaista maksamismääräystä. Jos vastaajan vastine on annettu vastineen antamiselle säädetyssä määräajassa, menettely jat-

kuu määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisissa tuomioistuimissa tavanomaisten riita-asian käsittelyä koskevien sääntöjen mukaisesti, jollei kantaja ole nimenomaisesti pyytänyt, että menettely tässä tapauksessa päätetään. Artiklan mukaan se, että kantaja on velkonut vaatimustaan eurooppalaista maksamismääräystä koskevaa menettelyä käyttäen, ei saa vaikuttaa hänen asemaansa myöhemmissä tavanomaisissa riita-asiain menettelyissä.

Asian siirtäminen tavanomaiseen riita-asian käsittelyyn tapahtuu määräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Suomessa ei ole ennestään lainsäädäntöä asian siirtämisestä maksamismääräystyypisestä menettelystä oikeudenkäymiskaaren mukaiseen menettelyyn. Tämän vuoksi eurooppalaisena maksamismääräysasiana vireille tulleen asian siirtämisestä on otettava säännös asetusta täydentävään lakiin.

Ei olisi tarkoituksenmukaista, että asian käsittely siirtotilanteessa alkaisi uudelleen haastehakemuksen esittämisellä. Tämä johtuu siitä, että eurooppalaista maksamismääräystä koskevan asetuksen 7 artiklan mukainen hakemus sisältää lähes kaikki vastaavat tiedot kuin oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n mukainen haastehakemus. Vastaajan ei maksamismääräystä vastustaessaan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaan tarvitse ilmoittaa vastustamisensa syytä. Vastine olisi näin ollen yleensä huomattavasti suppeampi kuin vastaajan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:n mukaisesti antama vastaus, minkä vuoksi vastaajalta olisi sitä koskevien säännösten mukaan kehotettava vastaamaan kanteeseen.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan, että lain 4 §:ään otettaisiin säännös, jonka mukaan vaatimuksen siirrettyä käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä, eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä tehty hakemus katsotaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n mukaiseksi haastehakemukseksi. Riita-asian vireilletuloajankohta olisi sama kuin maksamismääräysasian vireilletuloaika. Säännöksen mukaan asian käsittely alkaisi tarvittaessa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisella haastehakemuksen täydentämisellä. Mahdollisen täydentämisen jälkeen asiassa annettaisiin haaste siten kuin oikeudenkäymiskaaren

5 luvun 9 – 12 §:ssä säädetään. Jos vastaaja ei, saatuaan haastehakemuksen tiedoksi, määräajassa vastaisi kanteeseen, asiassa annettaisiin yksipuolinen tuomio.

Asian käsittelyn jatkumisesta riita-asiana ei tehtäisi erillistä päätöstä. Vastaajan vastustuksessa maksamismääräystä menettely jatkuisi asetuksen 17 artiklan mukaan automaattisesti riita-asiain menettelyssä siten kuin menettelyn jatkumisesta olisi jäsenvaltion laissa säädetty. Tämän vuoksi käsittelyn jatkumiseen oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä ei olisi mahdollista hakea muutosta.

Siirrettäessä asia käsiteltäväksi oikeudenkäymiskaaren mukaisessa normaalissa riita-asiain menettelyssä, tulisivat myös oikeudenkäymiskaaren 10 luvun oikeuspaikkasäännökset sovellettaviksi. Jos vastaaja ei vastaisi kanteeseen tai vastauksessaan esittäisi tuomioistuimen toimivaltaa koskevan oikeudenkäyntiväitteen, ja Helsingin käräjäoikeus ei olisi 10 luvun säännösten nojalla toimivaltainen, olisi kanne jätettävä tutkimatta.

Kantaja voisi halutessaan peruuttaa kanteensa oikeudenkäymiskaaren säännösten mukaisesti, jolloin asia jäisi sillensä. Jos kantaja peruttaisi kanteensa sen jälkeen, kun vastaaja on vastannut, olisi asia oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 5 §:n nojalla kuitenkin ratkaistava tuomiolla.

5 §. Oikeudenkäyntikulut. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n kulusäännöstä sovellettaisiin myös eurooppalaiseen maksamismääräyksiin.

Asetus eurooppalaisesta maksamismääräyksestä ei sisällä oikeudenkäyntikuluja koskevia säännöksiä. Asetuksen 26 artiklan nojalla sovelletaan oikeudenkäyntikulujen osalta kansallista oikeudenkäyntiä koskevaa lainsäädäntöä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Suomessa kulukysymys ratkaistaisiin oikeudenkäymiskaaren 21 luvun perusteella.

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä on yksipuolisia tuomiota koskeva erityissäännös. Säännöksen mukaan velkomusta tai häätöä koskevassa asiassa, joka ratkaistaan 5 luvun 13 tai 14 §:n nojalla valmistelua jatkamatta yksipuolisella tuomiolla, tuomioistuimen tulee viran puolesta arvioida vastapuolen maksettavaksi tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä ottaen huomioon

haastehakemuksen edellyttämä tarpeellisen työn määrä, saatavan suuruus ja välttämättömät kulut. Säännöksen mukaan oikeusministeriö antaa tarkempia määräyksiä pykälän mukaan tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrien perusteista.

Eurooppalainen maksamismääräys olisi rinnastettavissa velkomusta koskevaan yksipuoliseen tuomioon ja viran puolesta määrättävät oikeudenkäyntikulut olisi arvioitavissa vastaavin perustein. Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n sanamuodosta johtuen sitä ei kuitenkaan olisi mahdollista suoraan soveltaa eurooppalaiseen maksamismääräykseen. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, joka ulottaisi sanotun lainkohdan soveltamisen myös eurooppalaisiin maksamismääräyksiin.

6 §. Oikeudenkäyntimaksu. Suomessa oikeudenkäyntimaksuista säädetään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa sekä siihen liittyvässä asetuksessa. Eurooppalaisen maksamismääräyksen käsittelystä perittäisiin riita-asian käsittelystä säädetty maksu. Asetuksen 25 artiklan mukaan eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä ja sitä koskevan vastineen vuoksi jäsenvaltiossa aloitetusta tavanomaisesta riita-asian käsittelystä aiheutuvat yhteenlasketut oikeudenkäyntimaksut eivät saa olla suuremmat kuin ne oikeudenkäyntimaksut, jotka aiheutuvat tavanomaisesta riita-asian käsittelystä, jota ei ole edeltänyt eurooppalainen maksamismääräysmenettely kyseisessä jäsenvaltiossa. Tämä tarkoittaa, että riita-asiaa, joka on pantu vireille eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä säädettyssä järjestyksessä, mutta joka on sittemmin hakemuksesta annetun vastineen vuoksi saatettu käsiteltäväksi tavanomaisena riita-asiana, ei saa periä enemmän oikeudenkäyntimaksuja kuin asiassa, joka on saatettu vireille oikeudenkäymiskaarella säädettyssä järjestyksessä.

Kuten edellä yleisperusteluissa on todettu, määräytyvät oikeudenkäyntimaksut tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n nojalla sen mukaan, missä vaiheessa riita-asian käsittely päättyy. Tilanteessa, jossa maksamismääräysmenettely

päättyisi käräjäoikeudessa vastaajan vastustamiseen, tai jos asian jatkokäsittely päättyisi siihen, että tuomioistuin esimerkiksi sille esitetyn oikeuspaikkaväitteen perusteella jättäisi asian tutkimatta, kantajalta perittäisiin laissa riita-asialle säädetty oikeudenkäyntikulumaksu. Jos kantaja näissä tilanteissa panisi asian tavanomaisella riita-asian kanteella uudelleen vireille, perittäisiin häneltä toistamiseen oikeudenkäyntimaksuja koskevien säännösten mukainen oikeudenkäyntimaksu. Tämä olisi ristiriidassa asetuksen 25 artiklan säännöksen kanssa.

Lain 6 §:ään ehdotetaan tämän vuoksi otettavaksi säännös, jonka mukaan eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä peritty oikeudenkäyntimaksu otettaisiin huomioon oikeudenkäyntimaksua perittäessä tilanteessa, jossa sama vaatimus on myöhemmin saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi riita-asiana oikeudenkäymiskaaren mukaisessa menettelyssä. Säännöksen mukaan riita-asian oikeudenkäyntimaksusta vähennettäisiin viran puolesta maksamismääräysmenettelystä jo peritty oikeudenkäyntimaksu. Käytännössä jo suoritettuna maksun vähentäminen voi edellyttää, että kantaja käräjäoikeuskäsittelyn aikana ilmoittaa tuomioistuimelle velkoneensa saamistaan eurooppalaisena maksamismääräyksenä.

7 §. Toimivalta ristiriitaisia tuomioita koskevassa asiassa. Asetuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpano voidaan artiklassa luetelluin edellytyksin evätä, jos maksamismääräys on ristiriidassa jossakin toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa aikaisemmin annetun, samoja asianosaisia ja samaa asiaa koskevan päätöksen tai määräyksen kanssa. Säännös vastaa käytännössä vähäisistä vaatimuksista annetun asetuksen 22 artiklan 1 kohtaa. Viimeksi mainitun asetuksen osalta ehdotetaan, että Helsingin käräjäoikeus olisi asiassa toimivaltainen tuomioistuin.

Maksamismääräystä koskevan asetuksen määritelmät sisältävän 5 artiklan mukaan tuomioistuimella tarkoitetaan kaikkia viranomaisia, joilla on toimivalta eurooppalaisten maksamismääräysten tai muiden niihin liittyvien kysymysten osalta. Myös muu viranomainen kuin tuomioistuin voisi näin ollen olla toimivaltainen tutkimaan täytäntöönpa-

non epäämistä koskevaa väitettä. Kuten edellä yleisperusteluissa on todettu, asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tilanteet ovat poikkeuksellisia ja harvinaisia sekä yleensä juridisesti epäselviä. Tämän vuoksi on perusteltua, että nimenomaan tuomioistuimissa näissä tilanteissa tutkisi edellä sanotut väitteet.

Esityksessä ehdotetaan, että yksinomaan Helsingin käräjäoikeus olisi toimivaltainen tutkimaan eurooppalaista maksamismääräystä koskevia hakemuksia. Tarkoituksenmukaista on, että myös menettelyn puitteissa esitetyt täytäntöönpanon epäämistä koskevat pyynnöt tutkisi Helsingin käräjäoikeus. Tämän sisältöinen säännös ehdotetaan otettavaksi lain 7 §:ään.

Koska kysymys on hakemuksesta vireille tulevasta asiasta, menettelyssä sovellettaisiin soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luku. Epäämisasian luonteesta johtuen sitä ei tulisi ratkaista kuulematta maksamismääräyksen antamiseen johtaneen menettelyn toista osapuolta. Muutosta käräjäoikeuden epäämisasiassa antamaan ratkaisuun haettaisiin tavanomaiseen tapaan hovioikeudelta.

8 §. Toimivalta täytäntöönpanon keskeyttämisestä tai rajoittamisesta koskevassa asiassa. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan toimivaltainen viranomaisen 23 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanon keskeyttämisestä tai rajoittamisesta koskevassa asiassa on ulosottomies. Tuomioistuimien ei Suomessa vastaa täytäntöönpanokelpoisen tuomion täytäntöönpanosta, vaan ulosottoasiat käsittelee toimivaltaisena viranomaisena ulosottomies. Artiklassa tarkoitettu hakemus tehtäisiin näin ollen ulosottomiehelle.

Pykälän 2 momentin mukaan kihlakunnanvouti päättäisi itse 23 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä. Ulosottoaaren 1 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan ulosottomiehinä toimivat kihlakunnanvoudit ja heidän alaisinaan kihlakunnanulosottomiehet. Ulosottoaaren 1 luvun 9 §:n 12 kohdan viittaussäännöksen mukaan kihlakunnanvoudin tulee itse hoitaa pykälässä säädettyjen tehtävien lisäksi myös muussa laissa kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan säädetty tehtävät. Säännöksestä seuraisi, että täytäntöönpanoa lykäävästä tai rajoittavasta toimenpiteestä ei voisi päättää kihlakunnanulosottomies. Pää-

töksenteko näissä asioista edellyttää tavallisesti erityistä asiantuntemusta, minkä vuoksi ehdotetaan, että sanottujen asioiden ratkaiseminen kuuluisi kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan.

9 §. Käännökset. Pykälään on otettu asetusta täydentävä säännös ulosottomiehelle toimitettavan maksamismääräyksen käännöksistä.

Asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa luetellaan täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanoviranomaisille toimitettavat asiakirjat ja käännökset. Säännös vastaa sisällöltään vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohtaa. Samoin kuin vähäisiä vaatimuksia koskevan asetuksen osalta, ehdotetaan, että myös maksamismääräysten täytäntöönpanon osalta hyväksytään käännöksissä käytettäväksi suomen ja ruotsin kielen ohella englannin kieli.

Ehdotuksesta seuraisi, että haettaessa esimerkiksi Saksassa annetun eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpanoa Suomessa, hakijan tulisi hakemuksen lisäksi toimittaa ulosottomiehelle oikeaksi todistettu jäljennös alkuperäisestä saksankielisestä maksamismääräyksestä sekä maksamismääräyksen käännös joko suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Perustelujen osalta viitataan siihen, mitä on esitetty edellä eurooppalaista vähäisiin vaatimuksiin sovellettavaa menettelyä koskevan lakiehdotuksen 7 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

10 §. Voimaantulo. Pykälässä on tavanomainen voimaantulosäännös.

1.3 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta

3 §. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:ssä säädetään oikeudenkäyntimaksuista. Pykälän 1 momentti sisältää muun muassa säännökset käräjäoikeudessa riita-asian käsittelystä perittävästä oikeudenkäyntimaksusta. Sekä asetusta eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä että asetusta euroop-

palaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta sovelletaan rajat ylittäviin riita-asioihin. Riita-asian käsittelystä edellä mainituissa eurooppalaisissa menettelyissä perittäisiin tämän vuoksi tavanomaisen riita-asian käsittelystä perittäväksi säädettyjä oikeudenkäyntimaksuja. Käsittelymaksu määräytyisi näin ollen sen mukaan, missä käsittelyvaiheessa asian käsittely päättyy. Selkeyden vuoksi pykälään ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi uusi *4 momentti*, jonka mukaan menettelyissä perittäisiin oikeudenkäyntimaksuja siten kuin oikeudenkäyntimaksusta riita-asiaa säädetään.

2 Voimaantulo

Asetus eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta tulee täysmääräisesti sovellettavaksi 12 päivänä joulukuuta 2008 ja asetus eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä vastaavasti 1 päivänä tammikuuta 2009. Asetuksia täydentävät lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008. Lait tulisivat tällöin voimaan samanaikaisesti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 861/2007, jäljempänä *asetus*, täydentävät säännökset.

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Asetuksessa tarkoitettu vaatimus tutkitaan Suomessa Helsingin käräjäoikeudessa.

3 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana

Jos vaatimus ei kuulu asetuksen soveltamisalaan, käräjäoikeus ilmoittaa kantajalle, että asetuksen mukaisessa menettelyssä tehty vaatimus katsotaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n mukaiseksi haastehakemukseksi. Käräjäoikeuden tulee tarvittaessa pyytää kantajaa täydentämään haastehakemusta oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisesti.

Jos vaatimusta tai vastavaatimusta ei asetuksen 5 artiklan 5 tai 7 kohdan nojalla käsitellä asetuksen mukaisessa menettelyssä, käräjäoikeus ilmoittaa kantajalle ja vastaajalle, että asian käsittelyä jatketaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Käräjäoikeuden tulee samalla ilmoittaa, jatketaanko valmistelua kirjallisesti tai suullisesti istunnossa vai siirretäänkö asia suoraan pääkäsittelyyn.

4 §

Muutoksenhaku

Asetuksen mukaisessa menettelyssä annettuihin tuomioistuimen ratkaisuihin voidaan hakea muutosta siten kuin oikeudenkäymiskaaren säädetään, jollei asetuksessa toisin säädetä.

5 §

Toimivalta ristiriitaisia tuomioita koskevassa asiassa

Asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa täytäntöönpanon epää Helsingin käräjäoikeus.

6 §

Toimivalta täytäntöönpanon keskeyttämistä tai rajoittamista koskevassa asiassa

Toimivaltainen viranomainen 23 artiklassa tarkoitettussa täytäntöönpanon keskeyttämistä tai rajoittamista koskevassa asiassa on ulosottomies.

Kihlakunnanvoudin tulee itse päättää 23 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä.

7 §

Käännökset

Kun ulosottomieheltä haetaan toisessa jäsenvaltiossa asetuksen mukaisesti annetun

tuomion täytäntöönpanoa Suomessa, hakijan on toimitettava ulosottomiehelle asetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti käännös siinä tarkoitetusta lomakkeesta suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.

2.

Laki**eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1896/2006, jäljempänä *asetus*, täydentävät säännökset.

käräjäoikeus ilmoittaa kantajalle, että eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä tehty hakemus katsotaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n mukaiseksi haastehakemukseksi. Käräjäoikeuden tulee tarvittaessa pyytää kantajaa täydentämään haastehakemusta oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisesti.

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Asetuksessa tarkoitettu hakemus tutkitaan Suomessa Helsingin käräjäoikeudessa.

5 §

Oikeudenkäyntikulut

Eurooppalaisen maksamismääräyksen yhteydessä tuomittaviin oikeudenkäyntikuluihin sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä säädetään.

3 §

Vaatimuksen peruuttaminen

Jos käräjäoikeus antaa asetuksen 10 artiklan 2 kohdan nojalla osittaisen maksamismääräyksen, kantajan katsotaan muilta osin peruuttaneen vaatimuksensa.

6 §

Oikeudenkäyntimaksu

Jos eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä on peritty oikeudenkäyntimaksu ja sama vaatimus on myöhemmin saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi riita-asiana, riita-asian oikeudenkäyntimaksusta vähennetään maksamismääräysmenettelyssä peritty oikeudenkäyntimaksu.

4 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana

Jos vastaaja antaa vastineen asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa säädettyssä määräajassa,

7 §

Toimivalta ristiriitaisia tuomioita koskevassa asiassa

Asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa täytäntöönpanon epää Helsingin käräjäoikeus.

8 §

Toimivalta täytäntöönpanon keskeyttämistä tai rajoittamista koskevassa asiassa

Toimivaltainen viranomainen 23 artiklassa tarkoitettussa täytäntöönpanon keskeyttämistä tai rajoittamista koskevassa asiassa on ulosottomies.

Kihlakunnanvoudin tulee itse päättää 23 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä.

9 §

Käännökset

Kun ulosottomieheltä haetaan toisessa jäsenvaltiossa annetun eurooppalaisen maksamismääräyksen täytäntöönpanoa Suomessa, hakijan on toimitettava ulosottomiehelle asetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti eurooppalaisen maksamismääräyksen käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.

3.

Laki**tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1024/2002, uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1896/2006 ja eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä anne-

tussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 861/2007 säädettyssä menettelyssä peritään oikeudenkäyntimaksua siten kuin oikeudenkäyntimaksusta riita-asiassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1024/2002, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Ehdotus

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1896/2006 ja eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 861/2007 säädetyssä menettelyssä peritään oikeudenkäyntimaksua siten kuin oikeudenkäyntimaksusta riita-asiassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.
